

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Barbora Ohnoutková

**Režim uznání a výkonu rozhodčích nálezů podle
Newyorské úmluvy**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.

Katedra: Katedra mezinárodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 8. prosince 2019

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 147474 znaků včetně mezer.

Barbora Ohnoutková

V Praze dne 8. prosince 2019

Poděkování

Tímto bych prvně ráda poděkovala doc. JUDr. Vladimíru Balašovi, CSc. za odborné vedení této diplomové práce, stejně tak za jeho cenné rady, připomínky a inspiraci při jejím psaní. Rovněž bych chtěla poděkovat celé VIS Mootové rodině za uvedení do světa mezinárodních arbitráží, bez které bych nikdy neobjevila jejich kouzlo a nikdy by tak tato diplomová práce nevznikla.

Zejména však děkuji své rodině a přátelům za podporu nejen při psaní této diplomové práce, ale v průběhu celého studia.

Obsah

1	Úvod.....	1
1.1	Struktura práce.....	3
1.2	Výzkumné metody.....	4
2	Newyorská úmluva	5
2.1	Interpretace Newyorské úmluvy z pohledu mezinárodního práva	7
2.2	Článek III Newyorské úmluvy.....	8
2.2.1	Historie čl. III Newyorské úmluvy.....	9
2.2.2	Povinnost uznání rozhodčího nálezů za závazný a jeho vykonání.....	13
2.2.3	Předpisy o řízení, jež platí na území, kde je nález uplatňován.....	15
2.2.4	Zákaz podstatně tíživějších podmínek nebo vyšších soudních poplatků, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních.....	18
2.3	Závěr.....	20
3	Uznání a výkon národních rozhodčích nálezů v České republice	21
3.1	Dvojkolejnost výkonu rozhodnutí	22
3.2	Soudní výkon rozhodnutí.....	25
3.2.1	Zahájení soudního výkonu rozhodnutí.....	25
3.2.2	Pomoc soudu	27
3.2.3	Prohlášení o majetku	28
3.2.4	Způsoby soudního výkonu rozhodnutí.....	29
3.2.5	Nařízení a provedení soudního výkonu rozhodnutí	30
3.2.6	Náklady soudního výkonu rozhodnutí	30
3.3	Exekuce	32
3.3.1	Zahájení exekučního řízení	32
3.3.2	Exekuční návrh.....	33
3.3.3	Pomoc soudu a prohlášení o majetku	33
3.3.4	Nařízení exekuce a pověření soudního exekutora jejím provedením a účinky s tím spojené.....	34
3.3.5	Součinnost třetích osob	35
3.3.6	Způsoby provedení exekuce.....	37
3.3.7	Náklady exekuce	38
3.4	Závěr.....	39
4	Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů spadajících do působnosti Newyorské úmluvy v České republice.....	40
4.1	Výkon cizích rozhodčích nálezů na území České republiky podle Newyorské úmluvy.....	44
4.2	Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu České republiky.....	47
4.3	Analýza rozhodovací praxe Nejvyššího soudu České republiky.....	51
4.4	Závěr.....	56
5	Závěr	57
	Seznam použitých zdrojů	59
	Seznam zkratk.....	65
	Abstrakt	66
	Abstract	67

1 Úvod

Mezinárodní rozhodčí řízení jako alternativní způsob řešení sporu soukromoprávní povahy se vyznačuje pravomocí rozhodců vydat konečné a závazné rozhodnutí ve věci, resp. konečný a závazný rozhodčí nález. Rozhodčí řízení dává stranám sporu širokou kontrolu nad samotným řízením a nabízí tak více neutrální platformu pro řešení jejich sporu. Tyto mohou zvolit rozhodce, zvolit, zda bude rozhodčí řízení probíhat u stálého rozhodčího soudu nebo se bude jednat o *ad hoc* řízení či zvolit pravidla upravující rozhodčí řízení. Může se jednat o pravidla nabízená stálým rozhodčím soudem nebo zcela jiná. Rovněž záleží na stranách, jaké místo či jazyk pro řízení zvolí. Definičními znaky rozhodčího řízení jsou tak (i) *souhlas stran*, (ii) *arbitři v postavení soukromých osob* a (iii) *závazné rozhodnutí ve věci, resp. závazný rozhodčí nález*.¹ Jako nejpřínosnější atributy rozhodčího řízení jsou však považovány vymahatelnost rozhodčího řízení, vyloučení konkrétních právních systémů či pravomoci konkrétních vnitrostátních soudů a v neposlední řadě rovněž flexibilita a možnost stran vybrat si vlastní rozhodce.²

Nejvýznamnějším právním instrumentem v této oblasti je Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů („Newyorská úmluva“), která má povahu zejména unifikační mezinárodní smlouvy.³ Její význam je dán zejména počtem Smluvních států, který v době psaní práce činil 161, přičemž posledním státem, který ji ratifikoval byla Maledivská republika, a to dne 17. září 2019.⁴ Tato práce se však nezabývá Newyorskou úmluvou jako celkem, ale toliko jejím čl. III, přičemž vysvětluje i instituty potřebné k pochopení problematiky v tomto uvedeném. Je to zejména proto, že Newyorská úmluva je poměrně obsáhlá na to, aby byla povrchně popsána v jedné diplomové práci. Proto je vhodnější zabývat se menší výsečí, avšak podrobněji.

---

¹ MOSES, Margaret L. *The principles and practice of international commercial arbitration*. Third Edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2017, s. 1-3.

² *2018 International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration* [online]. Londýn: White & Case LLP and Queen Mary, University of London, 2018 [cit. 2019-12-01]. Dostupné na: [http://www.arbitration.qmul.ac.uk/media/arbitration/docs/2018-International-Arbitration-Survey---The-Evolution-of-International-Arbitration-\(2\).PDF](http://www.arbitration.qmul.ac.uk/media/arbitration/docs/2018-International-Arbitration-Survey---The-Evolution-of-International-Arbitration-(2).PDF).

³ Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 17. června 1974, *Scherk v. Alberto-Culver Co.* (417 U.S. 506).

⁴ Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards Status. In: *United Nations Treaty Collection* [online]. New York: Organizace spojených národů [cit. 2019-12-07]. Dostupné na: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXII-1&chapter=22&clang=en.

Předmětem mé práce je tedy čl. III Newyorské úmluvy, jenž posiluje roli Smluvního státu ve vztahu k funkčnosti a efektivitě procesu uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu spadajícího do působnosti právě Newyorské úmluvy.⁵ Tento dává Smluvnímu státu volnost, ale naopak i velkou odpovědnost v podobě stanovení vlastních procesních pravidel aplikujících se na předmětná řízení. Právě tato problematika je momentálně v českém prostředí debatována, a to v souvislosti s názorem Nejvyššího soudu České republiky a dvojím standardem uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu a rozhodčího nálezu místního, resp. rozhodčího nálezu českého. Z tohoto důvodu mi přijde přínosné se tímto zabývat a nabídnout určitý pohled do této sporné problematiky.

Cílem práce je tudíž seznámení s čl. III Newyorské úmluvy a zhodnocení jeho recepce českým právním řádem, stejně tak jeho interpretace českými soudy s tím, že se jedná zároveň i o hlavní výzkumnou otázku. K jejímu zodpovězení je nicméně nutné v průběhu práce zodpovědět i jednotlivé dílčí otázky, na něž tato navazuje.

---

⁵ Je vhodné uvést, že pokud práce pojednává o cizím rozhodčím nálezu, je tím myšlen rozhodčí nález, na nějž se aplikuje Newyorská úmluva. V opačném případě je výslovně uvedeno, že se jedná o cizí rozhodčí nález nespádající do působnosti Newyorské úmluvy.

1.1 Struktura práce

Struktura práce vychází z deduktivní metody. Ta je pro svůj charakter pro právní texty typická a jinak tomu nebude ani zde. Nejprve práce pojednává obecně o problematice a zakotvuje důležité instituty ve vztahu k jejímu zaměření a teprve posléze tyto aplikuje na zodpovězení položených otázek. Konkrétně je rozdělena do pěti kapitol a dále jednotlivých podkapitol, přičemž účelem úvodní kapitoly je seznámení nejen s výzkumnou otázkou, obsahem a cílem práce, ale rovněž s její strukturou a metodologickými východisky. Účelem je rovněž seznámení s důvodem výběru předmětného tématu této práce.

Druhá kapitola se zabývá Newyorskou úmluvou, konkrétně jejím čl. III s tím, že nejprve jsou uvedeny základní informace o Newyorské úmluvě a nastíněn účel jejího přijetí tak, aby čtenář měl dostatečný podklad pro následující text. Ještě před tím, než se práce zabývá samotným čl. III Newyorské úmluvy, jsou vyložena pravidla interpretace mezinárodních smluv. Vzhledem k zaměření práce je seznámení s nimi nezbytné. Posléze se tato kapitola věnuje již čl. III Newyorské úmluvy, konkrétně historii jeho vzniku a následně i jeho rozbořem a hledáním toliko jeho podstaty nejen z pohledu oficiálních publikací OSN, ale rovněž odborné literatury a soudních rozhodnutí.

Následující kapitola třetí popisuje systém a druhy uznání a výkonu, resp. toliko výkonu místních rozhodčích nálezů v České republice. Bez znalosti této problematiky by nebylo možno odpovědět na výzkumnou otázku, a sice, zda právní předpisy České republiky a judikatura českých soudů jsou v souladu s čl. III Newyorské úmluvy, resp. jestli není dán dvojí standard uznání a výkonu pro cizí rozhodčí nález a místní rozhodčí nález.

Čtvrtá kapitola je kapitolou zásadní. Zabývá se problematikou aplikování Newyorské úmluvy, zejména jejího čl. III na území České republiky. Zprvu práce v této kapitole vymezuje postavení Newyorské úmluvy v právním řádu České republiky, jelikož z hlediska její aplikace a interpretace českými soudy je to nezbytné. Dále se tato zabývá nejen ukotvením právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů spadajících do působnosti Newyorské úmluvy, ale i jejím obsahem a neposledně judikaturou Nejvyššího soudu České republiky a jejím rozbořem z hlediska souladu s čl. III Newyorské úmluvy.

Obsahem poslední kapitoly, resp. kapitoly páté, je jednak krátké shrnutí celé problematiky vyzdvihující její podstatné části, a jednak výsledky a odpovědi vyplývající z této práce na předmětnou výzkumnou otázku. Stejně tak jsou v ní navržena možná řešení těch otázek, která se v průběhu práce vyjevila jako sporná.

1.2 Výzkumné metody

Diplomová práce je založena zejména na deskriptivní a analytické metodě výzkumu, jelikož právě tyto jsou důležité pro nalezení odpovědi na výzkumnou otázku.

Deskriptivní metoda je použita zejména v kapitole třetí, neboť jejím cílem není hodnocení současné české právní úpravy v ní se nacházející, ale zejména toliko její popis, bez kterého nemůže být zanalyzován jev nacházející se v další části práce. S touto metodou se nicméně můžeme setkat i v kapitolách zbývajících, bez ní totiž nelze často danou problematiku ani uchopit. Naopak analytická metoda je využita především pro rozbor příslušného čl. III Newyorské úmluvy jsoucího základním kamenem celé práce. Tato je však rovněž důležitá pro stěžejní rozbor zahrnující české právní předpisy a judikaturu ve vztahu k uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu spadajícího do působnosti Newyorské úmluvy na území České republiky.

Hojně využívaná komparační metoda se v práci nevyskytuje z důvodu, že tato není pro zodpovězení výzkumné otázky potřebná. Nicméně může být využita případně v práci na tuto navazující.

2 Newyorská úmluva

Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, uzavřená dne 10. června 1958 na konferenci Organizace spojených národů o mezinárodní obchodní arbitráži konané v New Yorku,⁶ vstoupila v platnost dne 7. června 1959⁷ jako výsledek mezinárodního úsilí učinit rozhodčí řízení účinnějším prostředkem řešení mezinárodních sporů.⁸ Newyorská úmluva nahradila dřívější úpravu výkonu cizích rozhodčích nálezů obsaženou v Ženevském protokolu o doložkách o rozsudím z roku 1923 („Ženevský protokol“)⁹ a Ženevskou úmluvu o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků z roku 1927 („Ženevská úmluva“).¹⁰

Důvodem vypracování nové modernější Newyorské úmluvy byla nedostačující úprava obsažená zejména v Ženevské úmluvě. Tato již neodpovídala tehdejšími požadavkům mezinárodního obchodu, kdy vytýkanou vadou byla především absence institutu cizího rozhodčího nálezu jako mezinárodního rozhodnutí nezávislého na národním právu. Důsledkem byla možnost vykonat toliko cizí rozhodčí nález, jenž byl vydán v souladu s procesními ustanoveními státu, kde probíhalo rozhodčí řízení. Jinými slovy mohl být vykonán pouze národní, resp. místní rozhodčí nález.¹¹

---

⁶ *Final Act and Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards* č. E/CONF.26/8/Rev.1 [online]. New York: Organizace spojených národů, 1958. [cit. 2019-11-05]. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/8/Rev.1>.

⁷ Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2016 [cit. 2019-10-27]. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-organizace-a-obchod/uncitral/newyorska-umluva/umluva-o-uznani-a-vykonu-cizich-rozhodcich-nalezu--223273/>.

⁸ MCLAUGHLIN, Joseph T., GENEVRO, Laurie. Enforcement of Arbitral Awards Under the New York Convention – Practice in U.S. Courts. *International Tax Business Lawyer*. 1986, vol. 3, no. 2, s. 251.

⁹ Publikován jako Úmluva o protokolu o doložkách o rozsudím, č. 191/1931 Sb.

¹⁰ Publikována jako Úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků, č. 192/1931 Sb.; Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2016 [cit. 2019-10-27]. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-organizace-a-obchod/uncitral/newyorska-umluva/umluva-o-uznani-a-vykonu-cizich-rozhodcich-nalezu--223273/>.

¹¹ Stanovisko Mezinárodní obchodní komory v Paříži (ICC) k výkonu mezinárodních rozhodčích nálezů č. E/C.2/373. *Enforcement of international arbitral awards. Statement submitted by the International Chamber of Commerce, a non-governmental organization having consultative status in category A*. Hospodářská a sociální rada OSN, 1953. s. 11. Dostupné na: <https://undocs.org/E/C.2/373>; Newyorská úmluva již naopak ve svém nadpise odkazuje na uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů, přičemž ve svém čl. I odst. 1 stanoví dvojí definici onoho cizího rozhodčího nálezu. Za prvé se jedná o rozhodčí nález vydaný na území jakéhokoli jiného státu než toho, v němž je žádáno o jeho uznání a výkon. V této souvislosti čl. 1 odst. 3 Newyorské úmluvy nicméně umožňuje Smluvním státům učinit tzv. výhradu vzájemnosti v podobě omezení užití Newyorské úmluvy toliko na uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů vydaných na území jiného Smluvního státu. Za druhé se jedná o rozhodčí nález, který není pokládán za nález místní (národní) ve státě, v němž je žádáno o jeho uznání a výkon. Tohle kritérium je doplňující k výše uvedenému územnímu kritériu s tím, že Newyorská úmluva nedefinuje „domácí, resp. národní“ rozhodčí nález a nechává tohle definování tak na samotných Smluvních státech. Z toho plyne, že jako cizí rozhodčí nález, resp. nález, jenž není pokládán za místní ve státě, v němž je o jeho uznání a výkon žádáno, může být jednak rozhodčí nález vydaný podle práva jiného státu než státu, v němž byl předmětný rozhodčí nález vydán a v němž je rovněž žádáno o jeho uznání a výkon. A jednak rozhodčí

Pro tyto i další důvody¹² byla přijata právě Newyorská úmluva, jejímž záměrem nebylo postihnout všechny aspekty mezinárodního rozhodčího řízení, ale spíše poskytnout jednotný právní rámec jednak pro uznatelnost a vymahatelnost rozhodčích smluv, resp. rozhodčích doložek, jednak pro uznatelnost a vykonatelnost rozhodčích nálezů, a tímto tato řízení usnadnit.¹³ K tomuto Nejvyšší soud Spojených států amerických ve svém rozhodnutí *Scherk v. Alberto-Culver Co.* uvedl, že hlavním účelem Newyorské úmluvy bylo podpořit uznání a vymáhání rozhodčích smluv, resp. rozhodčích doložek v mezinárodních obchodních smlouvách a sjednotit standardy nejen jich se týkajících, ale týkajících se i výkonu samotných rozhodčích nálezů signatářskými státy.¹⁴ Obecněji řečeno, smyslem Newyorské úmluvy bylo poskytnout takový právní instrument, jenž ztraktivní rozhodčí řízení jako alternativní prostředek řešení mezinárodních obchodních sporů a usnadní tak nejen mezinárodní obchod, ale i mezinárodní investice.¹⁵

Vzhledem k velmi úzkému zaměření této práce se bude následující část týkající se Newyorské úmluvy zabývat analýzou toliko čl. III Newyorské úmluvy a nezbytnými instituty na tento článek navazující. Ještě před tím však budou popsána mezinárodněprávní pravidla pro interpretaci mezinárodních smluv, jelikož právě výklad Newyorské úmluvy, resp. jejího čl. III je těžištěm celé práce.

---

nález vydaný podle práva státu, v němž byl předmětný rozhodčí nález vydán a v němž je rovněž žádáno o jeho uznání a výkon, avšak týkajícího se sporu zahrnující cizí, resp. mezinárodní prvek. (KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO (UNCITRAL). *UNCITRAL Secretariat Guide on the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards*. Vídeň: Publishing and Library Section, United Nations Office at Vienna, 2016, s. 22-24). Např. se může jednat o situaci, kdy podnikání stran mám odůvodněný vztah k jednomu či více cizím státům, a tedy mimo stát, v němž se řízení o uznání a výkonu vede. (Rozsudek odvolacího soudu Spojených států amerických (2nd. Cir.) ze dne 17. června 1983, *Sigval Bergesen, as Owners of the M/T Sydfonn, Frostfonn, and Nordfonn v. Joseph Müller A.G. (701 F.2d 928)*. In: SANDERS, Pieter (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1984*. Volume IX, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 9. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1984. s. 493. (US No. 54)).

¹² Např. potřeba tzv. dvojího uznání rozhodčího nálezu. Ten musel být podle Ženevské úmluvy a Ženevského protokolu nejprve uznán ve státě jeho vydání, a posléze i ve státě, na jehož území byl nález uplatňován. To vedlo k zbytečným průtahům či nejistotám, jež nejsou v mezinárodním obchodě žádoucí. Newyorská úmluva tento požadavek odstranila s tím, že cizí rozhodčí nález musí být uznán pouze ve státě, kde je uplatňován, a to za předpokladu, je-li takový požadavek vznesen i na národní rozhodčí nález. Některé státy speciální uznávací řízení cizích rozhodčích nálezů ve svých právních předpisech nezakotvují.

¹³ BORN, Gary B. *International arbitration: cases and materials*. Second Edition. New York: Wolters Kluwer, 2015. s. 35, 1189.

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 17. června 1974, *Scherk v. Alberto-Culver Co. (417 U.S. 506)*.

¹⁵ BORN, 2015, op. cit., s. 36.

2.1 Interpretace Newyorské úmluvy z pohledu mezinárodního práva

Stejně jako všechny mezinárodní smlouvy, i Newyorská úmluva podléhá interpretačním pravidlům obsaženým v mezinárodním právu. Optikou pro výklad Newyorské úmluvy jsou pak výkladová pravidla smluv, jak jsou kodifikována v člancích 31 an. Vídeňské úmluvy o smluvním právu (‘Vídeňská úmluva’), a právním teoretikům dobře známé výklady gramatické, systematické, logické, historické a teleologické.¹⁶ Aplikace řečených pravidel na Newyorskou úmluvu je samozřejmě v návaznosti na čl. 4 Vídeňské úmluvy¹⁷ založena nikoliv Vídeňskou úmluvou, ale jejich existencí v mezinárodním obyčejovém právu. Text Vídeňské úmluvy nám však vhodně poslouží jako definiční vodítko podoby těchto pravidel. Obecným pravidlem výkladu je, že *„smlouva musí být vykládána v dobré víře, v souladu s obvyklým významem, který je dáván výrazům ve smlouvě v jejich celkové souvislosti, a rovněž s přihlédnutím k předmětu a účelu smlouvy“*.¹⁸ Přihlíží se rovněž i k pozdějším dohodám, praxi, případně příslušným pravidlům mezinárodního práva použitelným ve vztazích mezi stranami.¹⁹ Výraz je chápán ve zvláštním smyslu, bylo-li to úmyslem stran.²⁰ Tato práce hojně vychází rovněž z doplňkových prostředků výkladu, jak jsou uvedeny v čl. 32 Vídeňské úmluvy, zejména pak z přípravných materiálů k Newyorské úmluvě.

---

¹⁶ Vídeňská úmluva o smluvním právu, *Vienna Convention on the Law of Treaties*. Datum sjednání 23. května 1969, vstup v platnost 27. ledna 1980, UNTC No. 18232.

¹⁷ Čl. 4 Vídeňské úmluvy *„Tato úmluva se vztahuje jen na smlouvy uzavřené mezi státy až poté, kdy úmluva vstoupila vůči nim v platnost, bez újmy všech pravidel v ní obsažených, vztahujících se na smlouvy podle mezinárodního práva nezávisle na této úmluvě.“*

¹⁸ Čl. 31 odst. 1 Vídeňské úmluvy.

¹⁹ Tamtéž, čl. 31 odst. 3.

²⁰ Tamtéž, čl. 31 odst. 4.

2.2 Článek III Newyorské úmluvy

Článek III Newyorské úmluvy, skládající se ze dvou částí, je projevem základního principu ‚pro-vymáhání‘ a ‚pro-arbitráž‘,²¹ na němž je celá Newyorská úmluva vystavena.²² První část zavazuje smluvní státy uznat cizí rozhodčí nález za závazný a vykonat podle práva *lex fori*,²³ ledaže není dán některý z důvodů obsažený v čl. V Newyorské úmluvy²⁴ pro odepření uznání a výkonu takového cizího rozhodčího nálezu. Druhá část zakazuje diskriminaci cizích rozhodčích nálezů uložením podstatně tíživějších podmínek nebo vyšších soudních poplatků, než které národní právní řád stanovuje pro rozhodčí nálezy místní. Z tohoto hlediska je čl. III Newyorské úmluvy určující pro vztah mezi uniformními pravidly stanovenými v Newyorské úmluvě a jednotlivými právními předpisy států, na jejichž území je cizí rozhodčí nález uznáván, resp. vykonáván.²⁵

---

²¹ V zahraniční literatuře je tento princip označován pojmem ‚*pro-enforcement bias*‘. Jedná se o povinnost soudců, respektive osob rozhodujících o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů zvolit v případě vícero možných výkladů takový, který je nejvíce nakloněn uznání, resp. výkonu. Tento princip souvisí se smyslem Newyorské úmluvy zjednotit uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů a vymáhání rozhodčích doložek, a tím podpořit mezinárodní obchod. (MEZINÁRODNÍ RADA PRO OBCHODNÍ ARBITRÁŽE (ICCA). *ICCA's guide to the interpretation of the 1958 New York Convention: a handbook for judges*. Mezinárodní rada pro obchodní arbitráž (ICCA), 2011, s. 14-15.).

²² Tamtéž, s. xi.

²³ Právo platné v místě, kde má být nález uznán, resp. vykonán.

²⁴ Čl. V Newyorské úmluvy upravuje důvody pro odepření uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu:

„1. Uznání a výkon nálezu mohou být odepřeny na žádost strany, proti níž je nález uplatňován, pouze tehdy, když tato strana prokáže příslušnému orgánu země, v níž je žádáno o uznání a výkon: a) že strany dohody zmíněné v čl. II byly podle zákona, který se na ně vztahuje, nezpůsobilé k jednání nebo že zmíněná dohoda není platná podle práva, jemuž strany tuto dohodu podrobily, nebo, v nedostatku odkazu v tomto směru, podle práva země, kde nález byl vydán; nebo b) že strana, proti níž je nález uplatňován, nebyla řádně vyrozuměna o ustanovení rozhodce nebo o rozhodčím řízení nebo nemohla z jakýchkoliv jiných důvodů uplatnit své požadavky; nebo c) že nález se týká sporu, pro který nebyla uzavřena rozhodčí smlouva nebo který není v mezích rozhodčí doložky, nebo že nález obsahuje rozhodnutí přesahující dosah úmluvy o rozhodci nebo rozhodčí doložky; mohou-li však být části rozhodčího nálezu ve věcech podrobených rozhodčímu řízení odděleny od části nálezu jednajících o věcech, které mu nejsou podrobeny, ta část nálezu, která obsahuje rozhodnutí o věcech podrobených rozhodčímu řízení, může být uznána a vykonána; nebo d) že složení rozhodčího soudu nebo rozhodčí řízení nebylo v souladu s ujednáním stran, nebo nebylo-li takového ujednání, že nebylo v souladu se zákony země, kde se rozhodčí řízení konalo; nebo e) že nález se dosud nestal pro strany závazným nebo byl zrušen nebo že jeho výkon byl odložen příslušným orgánem země, v níž nebo podle jejíhož právního řádu byl vydán.

2. Uznání a výkon rozhodčího nálezu mohou být také odepřeny, jestliže příslušný orgán země, kde se žádá o uznání a výkon, zjistí: a) že předmět sporu nemůže být předmětem rozhodčího řízení podle práva této země; nebo b) že uznání nebo výkon nálezu by byl v rozporu s veřejným pořádkem této země.“

²⁵ BÖRNER, Andreas. In: KRONKE, Herbert, NACIMIENTO, Patricia, OTTO, Dirk (eds.). *Recognition and enforcement of foreign arbitral awards: a global commentary on the New York Convention*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2010, s. 117.

Čl. III Newyorské úmluvy: „*Každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích. Pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních (národních).*“²⁶

Článek III Newyorské úmluvy je tak ve své podobě na jednu stranu projevem legislativní svobody Smluvních států ve vztahu k vlastním procesněprávním předpisům aplikujícím se na uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů, na druhou stranu rovněž projevem jejího omezení, jelikož tyto musí být v souladu se stanovenými základními principy. Tímto je jednak obecný princip, kdy uznání a výkon podle tuzemských právních předpisů musí být v souladu s podmínkami stanovenými v Newyorské úmluvě a jednak princip, že tato procesní pravidla nesmí být podstatně tíživější, než jsou stanovena pro rozhodčí nález národní. Navíc vnitrostátní orgány příslušné k uznávacímu a vykonávacímu řízení jsou povinné tyto aplikovat v souladu se základní zásadou ‚pro-arbitrážní‘ a ‚pro-vymáhací‘ prostupující celou Newyorskou úmluvou.²⁷

2.2.1 Historie čl. III Newyorské úmluvy

Potřeba nové mezinárodní právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů²⁸ vedla k zahájení přípravných prací, přičemž první předběžný *Návrh úmluvy o výkonu mezinárodních rozhodčích nálezů*²⁹ předložila Mezinárodní obchodní komora v Paříži, resp. její Komise pro mezinárodní obchodní rozhodčí řízení.³⁰ Tento obsahoval předběžný návrh tehdy ještě čl. II Newyorské úmluvy následujícího znění:

---

²⁶ Čl. III Newyorské úmluvy.

²⁷ KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO, op. cit., s. 77-78.

²⁸ Důvody, které vedly k přijetí Newyorské úmluvy jsou již vyloženy v úvodu druhé kapitoly.

²⁹ Stanovisko Mezinárodní obchodní komory v Paříži (ICC) k výkonu mezinárodních rozhodčích nálezů č. E/C.2/373, op. cit., s. 3.

³⁰ Již v roce 1950 Komise pro mezinárodní obchodní rozhodčí řízení provedla odbornou studii týkající se Ženevské úmluvy a její vhodnosti a efektivnosti v tehdejší době. (Stanovisko Mezinárodní obchodní komory v Paříži (ICC) k výkonu mezinárodních rozhodčích nálezů č. E/C.2/373, op. cit., s. 11.).

„Na území kterékoli Vysoké Smluvní Strany, na něž se vztahuje tato Úmluva, bude rozhodčí nález uznán za závazný a povolen jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích.“³¹

Během jednotlivých jednání proběhlých již na půdě Hospodářské a sociální rady OSN, svolaných k projednání výše uvedeného návrhu, byl předmětem diskuze zejména rozsah tohoto čl. II. Sporná byla otázka, zda se čl. II vztahuje toliko na výkon rozhodčího nálezu nebo i na jeho uznání.³² Tuto zodpověděla Hospodářská a sociální rada OSN (ECOSOC), resp. její Komise pro výkon mezinárodních rozhodčích nálezů, která předložila vlastní *Návrh úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů*³³ obsahující identický čl. II³⁴ s tím, že právo státu, kde je nález uplatňován se aplikuje jak na uznání, tak i výkon.³⁵

Další vývoj projednávání se točil ohledně podoby procesních pravidel řízení o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, a to z důvodu obavy před možnými průtahy a nepraktičností předmětných řízení pro komplikovanost právních úprav jednotlivých států, které podle předložených návrhů měly být použity. Představitelé států a neziskových organizací proto zejména diskutovali další možnosti úprav procesních ustanovení, a to, zda tato zakotvit přímo v Newyorské úmluvě, zda stanovit použití vnitrostátních ustanovení upravující proces uznání a výkonu národních rozhodčích nálezů i na rozhodčí nálezy cizí, či zda cizí rozhodčí nálezy uznat a vykonat v rámci tzv. zkráceného řízení.³⁶ Tato řešení nicméně nebyla příliš vhodná, neboť obsáhnutí celého procesu uznání a výkonu v Newyorské úmluvě by přineslo dřív nebo později těžkosti. Vzhledem k ambici Newyorské úmluvy stát se celosvětově uznávanou lze předpokládat, že by jednotná

---

³¹ Stanovisko Mezinárodní obchodní komory v Paříži (ICC) k výkonu mezinárodních rozhodčích nálezů č. E/C.2/373, op. cit., s. 16.; Srov. čl. I Ženevské úmluvy „Rozhodčí výrok vydaný podle smlouvy o rozsudím nebo podle rozhodčí doložky, o nichž se mluví v Protokole o rozhodčích doložkách, vyloženém v Ženevě od 24. září 1923, bude na územích patřících některé z Vysokých Smluvních stran, na něž se vztahuje tato úmluva, uznán a povolena exekuce podle tohoto výroku podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde výrok je uplatňován, byl-li výrok vydán na území, jež patří některé z Vysokých Smluvních Stran, na něž se vztahuje tato úmluva, a mezi osobami podrobenými pravomoci některé z Vysokých Smluvních Stran.“

³² Shrnutí zasedání Komise pro výkon mezinárodních rozhodčích nálezů ze dne 2. března 1955 č. E/AC.42/SR.3. First Session. Summary record of the third meeting. Hospodářská a sociální rada OSN, 1955, s. 8. Dostupné na: <https://undocs.org/en/E/AC.42/SR.3>.

³³ Takto užitý název více odpovídal předmětu Newyorské úmluvy, a tedy uznání a výkonu rozhodčího nálezu v odlišném státě, než byl tento vydán.; Zpráva Komise pro výkon mezinárodních rozhodčích nálezů č. E/AC.42/4. Report of the Committee on the Enforcement of International Arbitral Awards. Hospodářská a sociální rada OSN, 1955, s. 5. Dostupné na: <https://undocs.org/E/AC.42/4>.

³⁴ Jedinou výjimkou bylo zaměnění „Vysoké Smluvní strany“ za „Smluvní státy“.; Tamtéž, op. cit., s. 8, příloha č. 1, s. 1.

³⁵ Tamtéž, s. 8.

³⁶ Ve smyslu zjednodušeného a rychlejšího řízení o uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu.

pravidla musela být natolik obecná, aby s nimi souhlasilo velké množství států, přičemž v opačném případě by to naopak vedlo k obzvlášť obtížnému procesu přijímání takové úpravy. S tím souvisí další těžkost, a to pravděpodobně rozdílná řešení případných mezer v úpravě národními soudy, a tedy zcela nepředvídatelná rozhodnutí. Stejně tak automatické převzetí a aplikování národních předpisů použitelných pro místní rozhodčí nálezy se nejeví jako zcela řešení ideální, jelikož tyto mohou obsahovat instituty či procesy pro cizí rozhodčí nález neaplikovatelné.³⁷ V některých případech by to mohlo vést ke zbytečným překážkám a časové náročnosti, což při řešení především mezinárodních obchodních sporů není žádoucí. A poslední navrhované řešení v podobě tzv. zkráceného řízení bylo rovněž pro jeho nesjednocenou terminologii a význam v jednotlivých právních řádech nevyhovující. Podle Generálního tajemníka je tak možným řešením stanovit taková vnitrostátní procesní pravidla, jež nebudou zatěžovat řízení o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů zbytečnými překážkami, a která navíc nebudou za žádných okolností klást pro uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu podstatně tíživější podmínky, než platí pro uznání a výkon domácích rozhodčích nálezů.³⁸

Výše uvedená zpráva Generálního tajemníka reagovala i na pozměňovací návrh Spolkové republiky Německo. Ta vyjádřila touhu, aby řízení o uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu se řídila stejnými procesními ustanoveními země, kde je nález uplatňován, jako rozhodčí nález národní s tím, že žádná rozdílná ustanovení by neměla být aplikována. Například by neměl být odlišně stanoven orgán příslušný k uznání a výkonu jak cizího, tak místního rozhodčího nálezu.³⁹ Nicméně obava, že tato přímá aplikace vnitrostátních předpisů způsobí řízení o uznání a výkonu podstatně komplikovanější, byla důvodem k doplnění předmětného čl. II Newyorské úmluvy o kritérium, že státy nesmí uložit podstatně tíživější podmínky pro uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů, než která stanoví pro rozhodčích nálezů místní.⁴⁰ K tomuto jako první, následně po předmětné zprávě Generálního tajemníka, podalo pozměňovací návrh Spojené království Velké Británie a Severního Irska, jež uvedlo, že tyto procesněprávní předpisy by neměly stanovit komplikovanější úpravu řízení, než platí pro ostatní rozhodčí nálezy na území, kde je cizí rozhodčí

---

³⁷ Např. věcná přezkoumatelnost místního rozhodčího nálezu při splnění určitých podmínek. Tato nicméně nelze na cizí rozhodčí nález aplikovat, jelikož tento Smluvní stát toliko uzná a vykoná, případně za splnění uvedených podmínek uznat a vykonat odmítne. (čl. III, čl. V Newyorské úmluvy).

³⁸ Poznámka Generálního tajemníka OSN č. E/CONF.26/2. *Comments on draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards*. Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. s. 4. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/2>.

³⁹ Zpráva Generálního tajemníka OSN č. E/2822. *Recognition and enforcement of foreign arbitral awards*. Hospodářská a sociální rada OSN, 1956, příloha č. I, s. 14. Dostupné na: <https://undocs.org/E/2822>.

⁴⁰ BÖRNER, Andreas. In: KRONKE, NACIMIENTO, OTTO, Dirk (eds.), op. cit., s. 118.

nález uplatňován. Stejně tak požadovalo doplnění ustanovení zakazující jednak nepřiměřené, jednak větší soudní poplatky, než které platí pro ostatní rozhodčí nálezy.⁴¹ Tato formulace byla opět pozměněna, tentokrát Státem Izrael. Tento vyslovil názor, že procesní pravidla by měla být zásadně podobná těm, která upravují uznání a výkon národních rozhodčích nálezů, a navíc soudní poplatky nesmí být ukládány vyšší, než jaké jsou ukládány pro právě národní rozhodčí nálezy.⁴²

Na základě výše uvedených pozměňovacích návrhů Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Státu Izraele a názorů vyjádřených zástupci jednotlivých států navrhla Pracovní skupina Hospodářské a sociální rady OSN⁴³ tři alternativní návrhy čl. II Newyorské úmluvy.⁴⁴ Z nich byla odhlasována varianta následujícího znění:

„Na území kteréhokoli Smluvního Státu, na něž se vztahuje tato Úmluva, bude rozhodčí nález uznán za závazný a povolen jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích, pod podmínkou, že pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních (národních).“⁴⁵

Posléze došlo k přečíslování jednotlivých článků s tím, že z čl. II Newyorské úmluvy se stal čl. III, rovněž došlo k drobným změnám v textaci úvodní části předmětného článku a jeho rozdělení do dvou vět. Konkrétně byl nahrazen úvod znějící „Na území kteréhokoli Smluvního

---

⁴¹ Pozměňovací návrh Spojeného království Velké Británie a Severního Irska č. E/CONF.26/L.11. *Consideration of the draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards (ITFM 4 of the agenda). United Kingdom: amendment to article II of the draft Convention.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958, s. 1. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/L.11>.

⁴² Pozměňovací návrh Státu Izraele č. E/CONF.26/L.21. *Consideration of the draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards (item 4 of the agenda). Israel: proposed amendment to the United Kingdom amendment to Article II of the draft Convention.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958, s. 1. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/L.21>.

⁴³ Pracovní skupina č. 1 skládající se ze zástupců Československé republiky, Francouzské republiky, Indické republiky, Italské republiky, Kolumbijské republiky, Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, Spolkové republiky Německo, Státu Izraele, Svazu sovětských socialistických republik a Turecké republiky. (Zpráva Pracovní skupiny č. 1 č. E/CONF.26/L.42. *Consideration of the draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards (item 4 of the agenda). Report of Working Party No. 1 on article I, paragraph 1 and article II of the draft Convention (E/2704 and Corr.1).* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958, s. 1. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/L.42>.)

⁴⁴ Tamtéž, s. 2-3.

⁴⁵ *Consideration of the draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards (item 4 of the agenda). Text of Article II of the Convention as adopted by the Conference at its 16th meeting No. E/CONF.26/L.47* [online]. Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. [cit. 2019-11-05]. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/L.47>.

Státu, na něž se vztahuje tato Úmluva, bude rozhodčí nález uznán za závazný a povolen jeho výkon podle předpisů o řízení, ...“, a to nejprve za úvod „*Každý Smluvní stát uzná na území, na něž se vztahuje tato Úmluva, rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, ...*“,⁴⁶ a konečně za „*Každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, ...*“.⁴⁷

Newyorská úmluva byla nakonec po osmi letech přípravných prací⁴⁸ na doporučení Hospodářské a sociální rady OSN přijata.⁴⁹ I přes její přijetí jako významného mezinárodního nástroje vedoucího ke zvýšení efektivity řešení soukromoprávních sporů v rámci rozhodčích řízení, si státy uvědomovaly potřebu dalších opatření v této oblasti. Zejména vyslovily potřebu zřízení rozhodčích institucí v určitých oblastech⁵⁰ či sjednocování částí národních právních řádů upravující rozhodčí řízení.⁵¹

2.2.2 Povinnost uznání rozhodčího nálezu za závazný a jeho vykonání

Podle čl. III Newyorské úmluvy „*každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon ...*“.⁵² Formulace této první věty poukazuje na kogentní povahu stanovené povinnosti Smluvního státu k uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu, jež vyplývá právě z použitého tvaru

---

⁴⁶ Návrh Newyorské úmluvy schválený Komisí pro vypracování návrhu ze dne 6. června 1958 č. E/CONF.26/L.61. *Text of the Convention on the Recognition and Enforcement of foreign Arbitral Awards as provisionally approved by the Drafting Committee on 6 June 1958.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. s. 2. Dostupné na: <http://undocs.org/E/CONF.26/L.61>.

⁴⁷ Návrh Newyorské úmluvy schválený Komisí pro vypracování návrhu ze dne 9. června 1958 č. E/CONF.26/8. *Text of the Convention on the Recognition and Enforcement of foreign Arbitral Awards as approved by the Drafting Committee on 9 June 1958.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958, s. 2. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/8>.

⁴⁸ Tyto přípravné práce v sobě zahrnovaly vypracování návrhu Komise pro výkon mezinárodních rozhodčích nálezů (ICC) a posléze vypracování návrhu Komise pro výkon mezinárodních rozhodčích nálezů (ECOSOC), komentáře a pozměňovací návrhy jednotlivých států, ale i účast mezivládních či neziskových organizací na jednotlivých diskuzích, schůzích či konferencích.

⁴⁹ Čl. III Úmluvy byl přijat v podobě, jež je v dnešní době beze změny stále platná: „*Každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích. Pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních (národních).*“

⁵⁰ Státy tyto oblasti dále nespécifikovaly. Můžeme se ale domnívat, že se jednalo o méně rozvinuté státy, resp. oblasti, kde se jednak v té době (pozn. v roce 1958) rozhodčí soudy nenacházely a jednak disponovaly horší infrastrukturou, a tedy horší dostupností k obdobným institucím nacházejících se v jiných státech, resp. oblastech.

⁵¹ *Final Act and Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards No. E/CONF.26/8/Rev.1* [online], op. cit.

⁵² Čl. III Newyorské úmluvy; Povinnost uznání cizího rozhodčího nálezu podle čl. III Newyorské úmluvy se vztahuje toliko na Smluvní státy Newyorské úmluvy. (Rozsudek Nejvyššího soudu Belize ze dne 8. srpna 2012, *The Attorney General of Belize v. BCB Holdings Limited and The Belize Bank Limited (Civil Appeal No. 4 of 2011)*). In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2013*. Volume XXXVIII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 38. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2013, para. 66.

slovesa ‚uzná‘.⁵³ Stejně tak kogentní povahu této části čl. III Newyorské úmluvy přisuzuje judikatura, kdy např. odvolací soud v Messině Italské republiky⁵⁴ stanovil, že čl. III Newyorské úmluvy ukládá povinnost Smluvnímu státu uznat a vykonat cizí rozhodčí nález.

Newyorská úmluva dále v čl. III stanoví, že každý Smluvní stát rozhodčí nález uzná za závazný a povolí jeho výkon „za podmínek stanovených v následujících člancích [Úmluvy]“.⁵⁵ Tyto podmínky jsou taxativně⁵⁶ uvedené v čl. IV, V, VI a VII Newyorské úmluvy,⁵⁷ přičemž jiné podmínky obsažené ve vnitrostátních právních předpisech pro uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu se uplatní, stanoví-li tak Newyorská úmluva či za předpokladu slučitelnosti těchto ustanovení s Newyorskou úmluvou k vyplnění jejích mezer.⁵⁸

Příkladem rozhodnutí, v němž bylo soudem zmíněné ustanovení aplikováno, je rozsudek kanadského soudu. Tento ve věci *Adamas Management & Services Inc. v. Aurado Energy Inc.*⁵⁹ uvedl, že vzhledem k tomu, že požadované dokumenty byly podány v souladu s čl. IV Newyorské úmluvy a současně nebyl prokázán žádný z důvodů uvedených v čl. V Newyorské úmluvy opravňující k odepření uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu, povolil uznání a výkon rozhodčího nálezu v souladu s čl. III Newyorské úmluvy. Naopak příkladem rozhodnutí potvrzující, že onen pojem ‚podmínky‘ se vztahuje na podmínky vyjmenované v Newyorské úmluvě s tím, že žádné jiné podmínky obsažené v místních právních rádech Smluvních států není možné uplatnit⁶⁰ je rozhodnutí Nejvyššího soudu Italské republiky ve věci *Nigi Agricoltura srl v.*

---

⁵³ Tomu odpovídá i anglická verze “each Contracting State shall recognize arbitral awards as binding and enforce them”. (Čl. III Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, *Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards. Datum, sjednání 10. června 1958, vstup v platnost 7. června 1959, UNTC No. 4739.*)

⁵⁴ Rozsudek odvolacího soudu Messině ze dne 19. května 1976, *S.a.S. Wieland K. G. (Austria) v. Società Industriale Meridionale (S.I.M.)*. In: SANDERS, Pieter (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1980*. Volume V, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 5. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1980. s. 266, para. 3 (Italy No. 34).

⁵⁵ Čl. III Newyorské úmluvy.

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu Italské republiky ze dne 15. ledna 1992, *Privilegiata Fabbrica Maraschino Excelsior Girolamo Luxardo SpA v. Agrarcommerz AG (No. 405)*. In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1993*. Volume XVIII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 18. © Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1993. s. 429.

⁵⁷ Nejvyšší soud Rakouské republiky judikoval, že předložení cizího rozhodčího nálezu v souladu s čl. IV Newyorské úmluvy v úředním jazyku země, v níž je rozhodčí nález uplatňován je splněním podmínky výkonu cizího rozhodčího nálezu obsažené čl. III Newyorské úmluvy. (Rozsudek Nejvyššího soudu Rakouské republiky ze dne 26. dubna 2006, *D SA v. W GmbH (3Ob211/05h)*. In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2007*. Volume XXXII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 32. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2007. s. 261. (Austria No. 16).)

⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu Italské republiky ze dne 15. ledna 1992, *Privilegiata Fabbrica Maraschino Excelsior Girolamo Luxardo SpA v. Agrarcommerz AG (No. 405)*, op. cit., s. 429.

⁵⁹ Rozsudek Vrchního soudu kanadské provincie Nový Brunšvik (Court of Queen’s Bench of New Brunswick, Canada) ze dne 28. července 2004, *Adamas Management & Services Inc. v. Aurado Energy Inc. (S/M/57/04)*.

⁶⁰ KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO (UNCITRAL), op. cit., s. 81.

Inter Eltra Kommerz und Produktion GmbH.⁶¹ V předmětném případě soud rozhodl, že sudý počet arbitrářů, jež předmětný cizí rozhodčí nález vydal, není důvodem k zamítnutí jeho výkonu, i když tento je v rámci italského práva nepřipustný. Soud dále poznamenal, že tato podmínka se týká toliko národního rozhodčího nálezu a v kontextu výkonu rozhodčího nálezu cizího za podmínek stanovených v Newyorské úmluvě je irrelevantní.

2.2.3 Předpisy o řízení, jež platí na území, kde je nález uplatňován

Článek III Newyorské úmluvy ukládá uznání rozhodčího nálezu za závazný a jeho vykonání „podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován“.⁶² Již ze samotných přípravných prací⁶³ vyplývá, že autoři textu Newyorské úmluvy se úmyslně zdrželi vypracování jednotných procesních pravidel pro uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů platících tak pro všechny Smluvní státy. V důsledku toho Newyorská úmluva neodkazuje na žádný konkrétní soubor pravidel a ponechává na každém Smluvním státě, aby stanovil procesní pravidla použitelná pro uznání a výkon rozhodčích nálezů na jeho území.⁶⁴ Je však důležité, aby taková ustanovení nebyla překážkou v rychlosti těchto řízení.⁶⁵

Newyorská úmluva nicméně základní procesní instituty upravuje⁶⁶ a v souladu s jejím čl. III se nelze od těchto odchýlit.⁶⁷ Ten ukládá uznání a výkon rozhodčího nálezu „za podmínek stanovených v následujících člancích [Úmluvy]“,⁶⁸ což mimo jiné bývá vykládáno i ve smyslu, že předmětná vnitrostátní pravidla upravující řízení o uznání a výkonu se neaplikují, jestliže by byly

---

⁶¹ Rozsudek odvolacího soudu Florencie ze dne 11. března 2004 a Nejvyššího soudu Italské republiky (First Civil law Chamber) ze dne 23. července 2009, *Nigi Agricoltura srl v. Inter Eltra Kommerz und Produktion GmbH* (No. 17312). In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2010*. Volume XXXV, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 35. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2010. s. 413-414. (Italy No. 180).

⁶² V této souvislosti okresní soud v Okayamě zdůraznil, že pro výkon rozhodčího nálezu jsou rozhodná pouze procesní pravidla státu, na jehož území k takovému výkonu dochází. Nikoli tak státu, kde byl předmětný rozhodčí nález vydán. (Rozsudek Okresního soudu v Okayamě (Civil Section II) ze dne 14. července 1993, *Zhe-jiang Provincial Light Industrial Products Import & Export Corp. v. Takeyari K.K.* (Hei 4 (Wa) 8). In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1997*. Volume XXII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 22. © Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1997. s. 747.).

⁶³ Poznámka Generálního tajemníka OSN č. E/CONF.26/2, op. cit., s. 4; Pozměňovací návrh Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku č. E/CONF.26/L.11, op. cit. s. 1; Pozměňovací návrh Státu Izraele č. E/CONF.26/L.21, op. cit., s. 1.

⁶⁴ KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO, op. cit., s. 83.

⁶⁵ GAILLARD, Emmanuel. In: FOUCHARD, Philippe, GAILLARD, Emmanuel, GOLDMAN, Berthold. *Fouchard, Gaillard, Goldman on international commercial arbitration*. Haag: Kluwer Law International, 1999, s. 967-968, para. 1671.

⁶⁶ Např. čl. VI Newyorské úmluvy upravující odložení rozhodnutí o výkonu nálezu či uložení povinnosti složit přiměřenou jistotu.

⁶⁷ BÖRNER, Andreas. In: KRONKE, NACIMIENTO, OTTO (eds.), op. cit., s. 117, 120.

⁶⁸ Čl. III Newyorské úmluvy.

v rozporu s podmínkami uznání a výkonu rozhodčího nálezu stanovených Newyorskou úmluvou.⁶⁹ V případě takového rozporu místních ustanovení a ustanovení Newyorské úmluvy se použijí předmětné články právě Newyorské úmluvy, jež mají přednost. Viz níže kapitola čtvrtá.

I pro účely této práce je vhodné se zabývat rozdílem mezi ‚podmínkami‘ stanovenými v Newyorské úmluvě a ‚procesními pravidly‘ stanovenými v předpisech o řízení, jež platí na území, kde je nález uplatňován, používanými právě v čl. III. Newyorské úmluvy. Tyto pojmy odlišil Nejvyšší soud Italské republiky ve věci *Privilegiata Fabbrica Maraschino Excelsior Girolamo Luxardo SpA v. Agrarcommerz AG*,⁷⁰ jenž vyložil pojem ‚procesní pravidla‘ jako toliko taková procesní ustanovení vnitrostátních právních předpisů stanovující procesní pravidla *stricto sensu*, a tedy např. pravomoc a příslušnost soudu či práva být soudně informován apod. Nikoli však ustanovení obsahující ‚podmínky‘ pro výkon a uznání rozhodčího nálezu, jako u oněch ‚podmínek‘ taxativně vyjmenovaných v Newyorské úmluvě. Předmětný závěr není podle Nejvyššího soudu Italské republiky v rozporu s pravidlem rovněž obsaženým v čl. III Newyorské úmluvy odkazujícím na podmínky pro uznání a výkon národních rozhodčích nálezů s tím, že Smluvní státy nesmí ukládat podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky pro uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů, než jsou stanoveny právě pro uznání a výkon národních rozhodčích nálezů. Zde uvedený výraz ‚podmínky‘ je tak myšlen ve smyslu porovnání stanovených procesních podmínek, resp. ustanovení pro národní a cizí rozhodčí nález. Jinými slovy řečeno čl. III Newyorské úmluvy obsahuje více pojmů různého obsahu odkazujících na ustanovení rozhodná pro proces uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu, přičemž je nezbytné mezi těmito rozlišovat a nelze tak zaměňovat místní ustanovení aplikující se na předmětné řízení s podmínkami stanovenými Newyorskou úmluvou.

Newyorská úmluva tak poskytuje Smluvním státům možnost upravit postup při uznání a výkonu cizích a národních rozhodčích nálezů odlišně, přičemž není výjimkou, že Smluvní stát tato procesní pravidla rozdílně stanoví, a to jak pro jejich uznání, tak i jejich výkon.⁷¹ V tomto případě nicméně stát musí mít na mysli ustanovení týkající se zákazu tíživějších podmínek pro cizí rozhodčí nález obsažený rovněž v čl. III Newyorské úmluvy.⁷² Jestliže však právní řád státu

---

⁶⁹ BÖRNER, Andreas. In: KRONKE, NACIMIENTO, OTTO (eds.), op. cit., s. 117.

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu Italské republiky ze dne 15. ledna 1992, *Privilegiata Fabbrica Maraschino Excelsior Girolamo Luxardo SpA v. Agrarcommerz AG (No. 405)*, op. cit. s. 429.

⁷¹ BÖRNER, Andreas. In: KRONKE, NACIMIENTO, OTTO (eds.), op. cit., s. 120.

⁷² Toto pravidlo je podrobněji vyloženo dále v textu.

neobsahuje zvláštní pravidla pro proces uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu, použijí se ustanovení pro rozhodčí nález místní.⁷³

Smluvní státy tak mohou často nejen díky odlišnostem samotných právních systémů, ale i kultuře či tradicím mít velmi rozdílné právní úpravy týkající se této problematiky. To může v extrémním případě vést i k situacím, kdy tentýž rozhodčí nález bude na základě odlišných procesních pravidel v jednom Smluvním státě uznán a vykonán, v druhém státě však nikoli.⁷⁴ Vzhledem k účelu Newyorské úmluvy usnadnit a podpořit uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů⁷⁵ by takový případ měl být spíše výjimkou. Takovou výjimkou jsou rozhodnutí soudů Státu Izrael a Spojených států amerických ve věci *Zeevi Holdings Ltd. v. The Republic of Bulgaria*, jež zaujaly odlišné stanovisko k zásadě *forum non conveniens*⁷⁶ jako důvodu k odepření uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu. Předmětem sporu byla ujednaná rozhodčí doložka obsahující určení místa a rozhodného práva pro uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu pouze ve prospěch Bulharské republiky a jejího právního řádu. Soud Spojených států amerických k tomuto konstatoval, že důvody obsažené v čl. V Newyorské úmluvy opravňující odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu jsou hmotněprávní povahy a nebrání tedy soudu v odmítnutí výkonu rozhodčího nálezu z důvodů procesněprávních. Jelikož otázka týkající se místa a rozhodného práva je podle soudu povahy spíše procesní, není její posouzení vzhledem k aplikaci čl. III Newyorské úmluvy jako důvodu pro odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu v rozporu s Newyorskou úmluvou. Zatímco se soud Spojených států amerických vyjádřil ve prospěch uplatnění výběru soudu příslušného k projednávání předmětné věci podle doktríny *forum non conveniens*, a to na základě příslušného ustanovení obsaženého ve smlouvě uzavřené mezi stranami, a tedy uznání a výkon zamítnul,⁷⁷ soud Státu Izrael uvedl, že výčet důvodů uvedených v čl. V Newyorské úmluvy je taxativní, přičemž *forum non conveniens* jako důvod odmítnutí v něm uvedený není a nelze tak aplikovat.⁷⁸

---

⁷³ GAILLARD, Emmanuel. In: FOUCHARD, GAILLARD, GOLDMAN, op. cit., s. 967-968, para. 1671.

⁷⁴ KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO (UNCITRAL), op. cit., s. 86.

⁷⁵ Viz druhá kapitola výše.

⁷⁶ Oprávnění soudu zamítnout konkrétní podání z důvodu, že jiný soud je vhodnější k jeho projednání, a to např. z důvodu místa, kde se určitá událost udála, a tedy z důvodu dostupnosti důkazů apod.

⁷⁷ Rozsudek Okresního soudu Spojených států amerických (2nd Cir., Southern District of New York) ze dne 29. března 2011, *Zeevi Holdings Ltd. v. The Republic of Bulgaria* (09 Civ. 8856 (RJS)).

⁷⁸ Rozsudek Okresního soudu v Jeruzalémě ze dne 13. ledna 2009, *Zeevi Holdings Ltd. v. The Republic of Bulgaria* (HP (Jer) 6203/07). In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2009*. Volume XXXIV, *Yearbook Commercial Arbitration*, Volume 34. © Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2009. s. 633-634. (Israel No. 3).

2.2.4 Zákaz podstatně tíživějších podmínek nebo vyšších soudních poplatků, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních

Druhá věta článku III Newyorské úmluvy stanovující, že „*pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních (národních)*“;⁷⁹ je projevem limitace Smluvních států v určení procesních pravidel k uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů na svém území.⁸⁰ Tato omezená diskrece vychází z obecného požadavku zákazu diskriminace mezi cizími a místními rozhodčími nálezy,⁸¹ kdy Smluvní stát není oprávněn klást značné procesní překážky týkající se právě cizích rozhodčích nálezů. To však neznamená, že procesní ustanovení musejí být pro oba rozhodčí nálezy identická.⁸² Tomu opodvídá i text Newyorské úmluvy, jenž nebrání zakotvení příznivějších podmínek ve vztahu k cizím rozhodčím nálezům.⁸³

Přestože textace této druhé věty není vzhledem ke své neurčitosti vhodně zvolena,⁸⁴ je podle mnohých poměrně výstižná, a její výklad či aplikace by neměly činit v praxi žádné obtíže.⁸⁵ Je totiž zřejmé, že autoři Newyorské úmluvy použitím termínu ‚tíživější podmínky‘ měli na mysli toliko procesní pravidla uznávacího řízení (např. přístup k soudům, procesní lhůty). Tyto podmínky tedy neodkazují na hmotněprávní výjimky obsažené v čl. V Newyorské úmluvy, podmínky týkající se platnosti a rozsahu rozhodčí smlouvy, resp. rozhodčí doložky podle čl. II Newyorské úmluvy⁸⁶ apod. Čl. III Newyorské úmluvy není tímto ani základem pro užití

---

⁷⁹ Čl. III Newyorské úmluvy.

⁸⁰ KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO (UNCITRAL), op. cit., s. 90.

⁸¹ BORN, Gary B. *International commercial arbitration*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2009, s. 2709.

⁸² GAILLARD, Emmanuel. In: FOUCHARD, GAILLARD, GOLDMAN, op. cit., s. 967-968, para. 1671.

⁸³ KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO (UNCITRAL), op. cit., s. 90.

⁸⁴ BORN, 2009, s. 2710.

⁸⁵ VAN DEN BERG, Albert J. *The New York Convention of 1958: An Overview*. s. 12. Dostupné na: https://www.arbitration-icca.org/media/0/12125884227980/new_york_convention_of_1958_overview.pdf.

⁸⁶ Čl. II Newyorské úmluvy:

„1. Každý Smluvní stát uzná písemnou dohodu, podle níž se strany zavazují podrobit rozhodčímu řízení všechny nebo některé spory, které mezi nimi vznikly nebo mohou vzniknout z určitého právního vztahu či mimosmluvního, týkajícího se věci, jež může být vyřízena rozhodčím řízením.

2. Pojem "písemná dohoda" zahrnuje rozhodčí doložku ve smlouvě nebo rozhodčí smlouvu, podepsanou stranami nebo obsaženou ve výměně dopisů nebo telegramů.

3. Soud Smluvního státu, u něhož byla podána žaloba v záležitosti, o níž strany uzavřely dohodu ve smyslu tohoto článku, odkáže strany na rozhodčí řízení k žádosti jedné z nich, ledaže zjistí, že zmiňovaná dohoda je neplatná, neúčinná nebo nezpůsobitelná k použití.“

vnitrostátních hmotněprávních ustanovení týkajících se uznání rozhodčího nálezu. Ta jsou obsažena toliko v čl. IV a V Newyorské úmluvy.⁸⁷

Výše uvedený výklad zmíněného článku III Newyorské úmluvy se propsal i do dosavadní judikatury. Soudy jednak odmítly aplikovat vnitrostátní procesní ustanovení vedoucí k tíživějším podmínkám při uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu, jednak naopak neuznaly argument právě tíživějších podmínek a předmětné ustanovení aplikovaly.⁸⁸ Příkladem je odmítnutí požadavku uznání cizího rozhodčího nálezu jako podmínky jeho následného výkonu Nejvyšším soudem Portugalské republiky.⁸⁹ Takové uznání není totiž u národního rozhodčího nálezu podle vnitrostátních předpisů vyžadováno. Naopak odvolací soud v Basileji Švýcarské konfederace⁹⁰ konstatoval, že nařízení ústního jednání v rámci řízení o výkonu cizího rozhodčího nálezu není projevem ‚podstatně tíživějších podmínek‘, jelikož řízení o výkonu domácích rozhodčích nálezů je rozhodováno jedním až třemi soudci v ústním jednání.

---

⁸⁷ BORN, 2009, s. 2710.

⁸⁸ KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO (UNCITRAL), op. cit., s. 92-93.

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu Portugalské republiky ze dne 19. března 2009, *S.A. v. B Sociedade Nacional, S.A. (Case no. 299/09)*. In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2011*. Volume XXXVI, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 36. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2011. s. 313-314. (Portugal No. 2).

⁹⁰ Rozsudek odvolacího soudu v Basileji ze dne 27. února 1989, *N. Z. v. I.* In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1992*. Volume XVII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 17. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1992. s. 582. (Switzerland No. 20).

2.3 Závěr

Článek III Newyorské úmluvy stanoví poměrně širokou škálu podmínek, s kterými musí být řízení o uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezů v souladu. Zejména je tak kladen požadavek na vnitrostátní úpravu aplikující se na tato řízení, která jednak nesmí stanovit podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky na uznání a výkon cizího rozhodčího nálezů, než příslušný stát zakotvuje pro rozhodčí nálezů místní a jednak musí být tyto v souladu s dalšími podmínkami stanovenými v Newyorské úmluvě. Z tohoto důvodu, abychom mohli vyložit, zda je česká právní úprava v souladu s tímto článkem, je potřeba nejprve popsat právní úpravu České republiky aplikující se na místní rozhodčí nálezů v této oblasti. Tato dále bude sloužit právě pro zhodnocení stavu české právní úpravy týkající se uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezů.

3 Uznání a výkon národních rozhodčích nálezů v České republice

Rozhodčí řízení jako alternativní způsob řešení majetkových právních sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci,⁹¹ je upraveno v zákoně č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Pro rozhodčí řízení, na rozdíl od občanského soudního řízení, je vlastní vydávání rozhodčích nálezů, a to v případě, jestliže rozhodčí soud rozhoduje ve věci samé, a rovněž v případě, je-li rozhodčím soudem ukládána povinnost, např. povinnost k náhradě nákladů řízení.⁹² Rozhodčí nález je nicméně obdobou právě rozsudku v občanském soudním řízení⁹³ a stejně jako tento se nabytím vykonatelnosti⁹⁴ stává podkladem, resp. exekučním titulem, pro následné vykonávací řízení. Takový nucený výkon rozhodnutí připadá v úvahu tehdy, nesplní-li povinný dobrovolně mu uloženou povinnost vykonatelným rozhodnutím.⁹⁵ Vykonávací řízení, ve kterém je exekučním titulem rozhodčí nález, lze provést dvěma způsoby – soudním výkonem rozhodnutí a exekučním řízením, o nichž tato práce pojednává v následujících kapitolách.

---

⁹¹ § 1 písm. a) ZRŘ.

⁹² BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 829-900, para. 23.1.

⁹³ VANTUCH, Pavel. Majetkoprávní spory a možnosti jejich řešení podle zákona o rozhodčím řízení. *Bulletin advokacie*. 1995, č. 4, s. 14 a násl.

⁹⁴ Vykonatelnost rozhodčího nálezu je podle § 28 odst. 2 ZRŘ důsledkem nabytí právní moci. Vykonatelnost rozhodčího nálezu však nenastane před marným uplynutím lhůty stanovené rozhodčím nálezem ke splnění uložené povinnosti, přičemž doložka vykonatelnosti se nevyznačuje. Naopak právní moc rozhodčího nálezu nastává jeho doručením. Pokud si však strany ujednaly možnost přezkumu rozhodčího nálezu jinými rozhodci podle § 27 ZRŘ, nabyde rozhodčí nález právní moci dnem marného uplynutí lhůty k podání žádosti k takovému přezkumu, resp. dnem doručení rozhodnutí o přezkumu. (BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 997-1035, para. 28.13, 28.16., 28.18., 28.20.)

⁹⁵ § 37 odst. 2 písm. a) EŘ; § 251 odst. 1 OSŘ.

3.1 Dvojkolejnost výkonu rozhodnutí

V České republice již od roku 2001 existuje dvojkolejnost civilního vykonávacího řízení, kdy vedle tradičního soudního výkonu rozhodnutí prováděného soudem prostřednictvím svých soudních vykonavatelů, je k výkonu rozhodnutí oprávněn i pověřený soudní exekutor. Záleží, s výjimkami, toliko na úvažení oprávněného,⁹⁶ které vykonávací řízení zvolí pro uplatnění svého práva.

Pro lepší porozumění je vhodné nejprve objasnit právní terminologii užívanou v rámci vykonávacího řízení. Ta se rozlišuje před a po zavedení dvojkolejnosti výkonu rozhodnutí. Před jejím zavedením užíval právní řád pro vykonávací řízení jak pojmu výkonu rozhodnutí, tak pojmu exekuce, resp. exekučního řízení, přičemž tyto byly navzájem zaměnitelné. Po zavedení dvojkolejnosti se v rámci vykonávacího řízení rozlišuje soudní výkon rozhodnutí prováděný soudem podle OSŘ a exekuce či exekuční řízení prováděná soudním exekutorem podle EŘ.⁹⁷

Zákonodárce přistoupil k úpravě exekučního řízení vedeném soudním exekutorem zejména z důvodu, že soudní výkon rozhodnutí, resp. tehdy vykonávací či exekuční řízení, již nadále neplnil svoji roli sestávající z ochrany přiznaného práva. Dělo se tak pro pomalé, neefektivní a nikoli pružné vymáhání přiznaného plnění. K tomuto uvedla důvodová zpráva k EŘ následující: *„Změny ve společenském a právním systému se však v uplynulých letech nežádoucím způsobem projeví na neefektivnosti soudů. Problémem není jenom délka nalézacího řízení, ale i neefektivnost a zdoluhavost řízení vykonávacího (exekučního). Po vyhraném soudním sporu často dochází k tomu, že v důsledku zdoluhavé a nepružné exekuce není soudem přiznané právo oprávněného uspokojeno. Současný neutěšený stav při vymáhání práva v naší zemi může vést nejen ve ztrátu důvěry v soudy, ale i v základy právního státu vůbec a ve svém důsledku vede k hledání praktických možností, jak vymoci oprávněnou pohledávku jinou než zákonnou cestou.“*⁹⁸ Důvodová zpráva rovněž vymezuje vztah soudního exekutora vůči soudu s tím, že zavedením

---

⁹⁶ Oprávněným je osoba, jíž svědčí právo z exekučního titulu a podala návrh na nařízení soudního výkonu rozhodnutí, resp. exekuční návrh. Naopak povinným je osoba, jíž byla exekučním titulem uložena povinnost plnit, a vůči níž jeden z těchto návrhů směřuje. Tito jsou označováni za účastníky řízení jak u soudního výkonu rozhodnutí, tak exekučního řízení. (§ 255 OSŘ, § 36 odst. 1 EŘ.).

⁹⁷ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, s. 25-26; SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 997-1003.

⁹⁸ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 120/2001 Sb., zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), sněmovní tisk č. 725/0, obecná část. Dostupné na: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=725&CTI=0>.

exekučního řízení dochází k přenosu části pravomoci soudu v rámci vykonávacího řízení ve prospěch právě soudního exekutora. Současně tím však není v této oblasti dotčena v zákoně stanovená pravomoc soudů, případně dalších státních orgánů. „*Institut soudního exekutora, který je tímto zákonem nově zřizován, je založen na principu, že jakákoli činnost exekutora začíná tam, kde končí činnost soudu v nalézacím řízení. Činnost soudu tak končí vydáním pravomocného soudního rozhodnutí, v němž je autoritativně rozhodnuto o výši peněžité pohledávky, jejího příslušenství a její splatnosti nebo o obsahu a rozsahu nepeněžitého plnění. Je-li toto rozhodnutí vykonatelné a povinnému uplynula lhůta k dobrovolnému plnění povinnosti, je možné na návrh oprávněné osoby uskutečnit exekuci. Zákon o soudních exekutorech tedy deleguje část pravomoci soudu, a to výlučně tu, která je uplatňována po vydání autoritativního soudního rozhodnutí, příp. rozhodnutí jiného státního orgánu, na nezávislého a nestranného soudního exekutora, a to při zachování pravomoci soudu, popř. jiných státních orgánů, i pro oblast exekučního řízení (výkonu rozhodnutí) dle platné procesní úpravy obsažené v občanském soudním řádu, popř. zvláštních právních předpisech (daňová exekuce, správní exekuce).*“⁹⁹ Přijetím EŘ tak byl zaveden systém dvou paralelních systému civilního výkonu rozhodnutí v podobě soudního výkonu rozhodnutí realizovaného soudem, resp. soudními vykonavateli a exekučního řízení uskutečňovaného soudním exekutorem s tím, že již existující způsoby výkonu rozhodnutí zůstávají nedotčené.

K vymezení vztahu EŘ a OSŘ došlo koncipováním EŘ jako speciálního předpisu ve vztahu k OSŘ.¹⁰⁰ Ustanovení OSŘ jako subsidiárního právního předpisu týkajícího se zejména výkonu přiznaného práva¹⁰¹ se proto užijí v případě, kdy EŘ nestanoví zvláštní procesní postupy pro exekuční řízení. Můžeme se kromě výše uvedeného obecného ustanovení stanovující subsidiaritu OSŘ setkat i s takovými ustanoveními EŘ, jež samy o sobě odkazují na užití OSŘ.¹⁰² V důsledku toho OSŘ upravuje nejen základní instituty přiměřeně se aplikující pro exekuční řízení jako je např. pořádková pokuta, ale stanoví například i podmínky na osobu dražitele.¹⁰³ Se vztahem EŘ a OSŘ, jenž spočívá na bázi speciality, resp. subsidiarity, souvisí i postavení soudního exekutora. To je přirovnáváno k postavení soudce, resp. soudním osobám,¹⁰⁴ neboť soudní exekutor je oprávněn provést veškeré úkony náležející soudu, soudci, vykonavateli či jinému zaměstnanci soudu

---

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ § 52 odst. 1 EŘ.

¹⁰¹ Na základě subsidiarity OSŘ se na výkon rozhodnutí prostřednictvím exekučního řízení podle § 254 odst. 1 OSŘ přiměřeně užijí i další ustanovení týkající se i jiných částí než soudního výkonu rozhodnutí.

¹⁰² Např. § 55b odst. 1, § 55c odst. 5, § 60, § 65, § 69, § 70 odst. 3 EŘ

¹⁰³ § 338u odst. 3 OSŘ; § 70 odst. 3 EŘ.

¹⁰⁴ ŠTEVČEK, Marek. In: ŠÍNOVÁ, Renáta, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid a kol. Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, s. 8.

k provedení výkonu rozhodnutí nejen podle OSŘ, ale i dalších právních předpisů.¹⁰⁵ Exekutorovi tak náleží v rámci exekučního řízení i rozhodovací pravomoc s tím, že při jejím výkonu postupuje přiměřeně podle ustanovení OSŘ.¹⁰⁶

Je vhodné uvést, že kromě výše uvedeného civilního výkonu rozhodnutí, zakotvuje tuzemský právní řád i exekuci daňovou a správní. Daňová exekuce je upravena zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, přičemž se stejně jako u exekučního řízení použije subsidiárně OSŘ.¹⁰⁷ Tato slouží k vymožení nedoplatků na dani a na příslušenství daně,¹⁰⁸ a to buď prostřednictvím samotného správce daně, anebo prostřednictvím soudního exekutora.¹⁰⁹ Naopak exekuce správní se řídí zejména zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, kdy jejím cílem je vymožení ať už peněžitého či nepeněžitého plnění uloženého ve správním řízení.¹¹⁰ K jejímu vedení je příslušný exekuční správní orgán s tím, že určení konkrétně příslušného záleží na tom, zda se jedná o vymáhání peněžitého či nepeněžitého plnění.¹¹¹ Vzhledem k zaměření práce se text těmito však nadále zabývat nebude.

---

¹⁰⁵ § 52 odst. 2 OSŘ.

¹⁰⁶ § 55b odst. 1 EŘ.

¹⁰⁷ § 177 DŘ.

¹⁰⁸ Příslušenstvím daně se podle § 2 odst. 5 DŘ rozumí „úroky, penále, pokuty a náklady řízení, jsou-li ukládány nebo vznikají-li podle daňového zákona“.

¹⁰⁹ § 152, § 175 DŘ.

¹¹⁰ § 103 an. SŘ.

¹¹¹ § 106, § 107 SŘ.

3.2 Soudní výkon rozhodnutí

Soudní výkon rozhodnutí je upraven v části šesté zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, který ve svém § 274 odst. 1 písm. h) OSŘ stanoví, že soudnímu výkonu rozhodnutí podléhají i jiná vykonatelná rozhodnutí, schválené smíry a listiny, jejichž soudní výkon připouští zákon.¹¹² Takovým exekučním titulem je i vykonatelný rozhodčí nález vydaný rozhodci či stálými rozhodčími soudy podle ZRŘ.¹¹³

3.2.1 Záhájení soudního výkonu rozhodnutí

Způsob úpravy zahájení i rozsahu řízení o výkonu rozhodnutí jako řízení vykonávacího je projevem zásady dispoziční, a tedy řízení lze zahájit pouze na návrh oprávněné osoby.¹¹⁴ Soud ani nikdo jiný není k takovému kroku oprávněn a záleží tak pouze na oprávněném, zda bude bdít svého práva a dovolá se exekučního titulu. Návrh na nařízení a provedení výkonu rozhodnutí je povinen podat u příslušného soudu, jímž je obecný soud povinného. Nemá-li však povinný obecný soud nebo se takový soud nachází v zahraničí, je místně příslušným soudem ten, v jehož obvodu se nachází majetek povinného, který má být předmětem výkonu rozhodnutí. V případě výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky je místně příslušný soud banky či dlužníka povinného, popřípadě je příslušným soudem ten, „v jehož obvodu má zahraniční dlužník povinného umístěn v České republice svůj závod nebo organizační složku svého závodu“.¹¹⁵

Ačkoliv soudní výkon rozhodnutí je insitutem zajišťujícím ochranu práv oprávněného, stanoví zákon pro nařízení soudního výkonu rozhodnutí pro peněžité plnění velmi limitující předpoklad znalosti oprávněného o majetkové situaci povinného.¹¹⁶ Tento je totiž již v návrhu na nařízení soudního výkonu rozhodnutí povinen uvést způsob¹¹⁷ provedení výkonu rozhodnutí. Současně je povinen uvést další nezbytné údaje týkající se právě majetku povinného tak, aby bylo rozhodnutí možné zvoleným způsobem vykonat.¹¹⁸ O vhodnosti jednotlivých způsobů a jejich volbě rozhoduje oprávněný podle vlastního uvážení.¹¹⁹

---

¹¹² § 274 odst. 1 písm. h) OSŘ.

¹¹³ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1135-1138, para. 12.

¹¹⁴ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 49.; Srov. výkon rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí a ve věcech péče soudu o nezletilé (vyjma výživného) podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Tato soud provede z úřední povinnosti i bez návrhu oprávněného.

¹¹⁵ § 252 odst. 1, odst. 2 OSŘ.

¹¹⁶ § 261 odst. 1 OSŘ.

¹¹⁷ Je vhodné uvést, že podle § 263 odst. 2 OSŘ může oprávněný současně navrhnout i více způsobů k vymožení jeho peněžité pohledávky.

¹¹⁸ § 261 odst. 1 OSŘ.

¹¹⁹ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 50.

Pro lepší představu tohoto limitujícího požadavku je dále uveden výčet jednotlivých způsobů provedení rozhodnutí a příslušný požadavek doložení majetkových poměrů povinného. Konkrétně se tak v případě výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy jedná o označení plátce mzdy s tím, že mzdou se samozřejmě rozumí i jiné příjmy povinného ve smyslu § 299 OSŘ.¹²⁰ U výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu je to označení jednak peněžního ústavu a jednak čísla účtu povinného vedeného právě u předmětného peněžního ústavu nebo jiný jedinečný identifikátor,¹²¹ jímž lze určit účet povinného. Pro případ, že oprávněný uvede takových účtů více, obligatorně stanoví i jejich pořadí pro vymožení pohledávky.¹²² Co se týče výkonu rozhodnutí příkazáním jiné peněžité pohledávky uvede oprávněný osobu, vůči níž má povinný pohledávku. Nadto oprávněný musí uvést rovněž důvod takové pohledávky.¹²³ Pro výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí či spoluvlastnického podílu k nemovité věci se jedná o přesné určení takové nemovité věci nebo tohoto spoluvlastnického podílu, a dále doložení, ať už listinami vydanými či ověřenými státními orgány nebo veřejnými listinami notáře,¹²⁴ vlastnické nebo spoluvlastnické právo povinného k této předmětné nemovité věci.¹²⁵ A nakonec v případě výkonu rozhodnutí postižením závodu se jedná o označení konkrétního závodu či jeho části, případně spoluvlastnického podílu k němu a doložení, že povinný je vlastníkem, případně spoluvlastníkem závodu či jeho části.¹²⁶

Jedinou výjimkou, kdy oprávněný není limitován znalostí týkající se existence majetku povinného, je výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí či spoluvlastnického podílu k movité věci. Takový výkon rozhodnutí může být totiž nařízen, aniž by oprávněný výslovně označil movité věci, resp. spoluvlastnický podíl, jež mají být prodány.¹²⁷ Nicméně zákon stanoví povinnost oprávněného v návrhu uvést, pokud je o této skutečnosti obeznámen, zda se předmětná věc nachází mimo byt či sídlo povinného, případně že povinný je vlastníkem zaknihovaného cenného papíru a

---

¹²⁰ § 261 odst. 1 OSŘ; Podle § 299 odst. 1 OSŘ se mzdou rozumí plat, odměna z dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce, odměna za pracovní nebo služební pohotovost, odměna členů zastupitelstva územních samosprávných celků a dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, které nejsou vyplaceny jednorázově, jakož i příjmy

¹²¹ Takovým jedinečným identifikátorem se podle § 2 odst. 3 písm. g) zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku, rozumí „kombinace písmen, číslic nebo symbolů, kterými se podle určení poskytovatele identifikuje uživatel nebo jeho účet při provádění platebních transakcí“.

¹²² § 261 odst. 1 OSŘ.

¹²³ § 261 odst. 1 OSŘ.

¹²⁴ Těmito § 6 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), rozumí notářské zápisy a jejich stejnopisy, výpisy z notářských zápisů a notářské listiny (listiny o ověření sepsané podle tohoto zákona).

¹²⁵ § 335 odst. 1 OSŘ; § 338 odst. 1 OSŘ.

¹²⁶ § 338f odst. 1 OSŘ; SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1436-1441, para. 1.

¹²⁷ § 323 odst. 2 OSŘ; § 338 odst. 1 OSŘ.

rovněž podle možností, kde se tato movitá věc nachází či místo evidence zaknihovaného cenného papíru.¹²⁸ Jde zejména o projev součinnosti oprávněného k zajištění účinnějšího provedení výkonu rozhodnutí bez zbytečných průtahů.¹²⁹

Vzhledem k tomu, že soud není vyjma jediné výjimky oprávněn zjišťovat majetek povinného pro účely soudního výkonu rozhodnutí týkajícího se peněžitého plnění, může být oprávněný pro absenci znalosti majetku povinného při užití soudního výkonu rozhodnutí velmi omezen, resp. i zcela vyloučen. V tomto případě se nabízí možný institut pomoci soudu upravený v § 260 odst. 2 OSŘ.¹³⁰

3.2.2 Pomoc soudu

Oprávněný, resp. osoba, které rozhodnutí přiznává právo na zaplacení peněžité částky, může při nedostatku informací požádat podle § 260 odst. 2 OSŘ, aby se soud dotázal povinného, resp. dlužníka, jednak, „*zda a od koho pobírá mzdu nebo jiný pravidelný příjem*“ a jednak, u kterého peněžního ústavu jsou vedeny jeho účty, „*jaká jsou čísla těchto účtů nebo jiné jedinečné identifikátory*“.¹³¹ Soud může tyto informace, jež by umožnily realizovat předmětný soudní výkon rozhodnutí, zjistit toliko vznesením dotazu povinnému. K jiným způsobům oprávněn není.¹³² Povinný má na tento dotaz povinnost odpovědět zcela a pravdivě, a to ve stanovené lhůtě jednoho týdne od jeho doručení. Neobdrží-li soud v této lhůtě odpověď ať už z části nebo vůbec nebo obdrží-li odpověď, byť i jen částečně nepravdivou, může soud povinnému uložit usnesením pořádkovou pokutu podle § 53 OSŘ¹³³ až do výše 50.000 Kč, a to případně i opakovaně.¹³⁴ Z výše uvedeného vyplývá, že onen institut je využitelný pouze pro majetek týkající se výlučně mzdy či existence účtů a jeho použití je tak velmi omezené. V případě, že soud o těchto žádné informace nezjistí a oprávněný není o majetku povinného jinak obeznámen, zbývá oprávněnému vymožení plnění toliko prostřednictvím soudního exekutora.

---

¹²⁸ § 323 odst. 3 OSŘ.

¹²⁹ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1281, para. 2.

¹³⁰ § 260 odst. 2 OSŘ.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² Výjimkou je zjištění požadovaných informací soudem v rámci jeho činnosti. V takovém případě soud tyto oprávněnému sdělí. (SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1029, para. 5.).

¹³³ § 260 odst. 3 OSŘ.

¹³⁴ § 53 odst. 1 OSŘ.

3.2.3 Prohlášení o majetku

OSŘ vedle výše uvedené pomoci soudu obsahuje další institut tzv. prohlášení o majetku,¹³⁵ který rovněž umožňuje zjistit majetek povinného. Smyslem tohoto institutu je zejména poskytnutí informací samotným povinným o veškerém jeho majetku, jenž může být postihnut právě některým ze způsobů soudního výkonu rozhodnutí.¹³⁶ Zákon s prohlášením o majetku spojuje významný důsledek pro soudní výkon rozhodnutí, a sice ten, že veškerá právní jednání povinného učiněná po doručení předvolání k prohlášení o majetku právě ve vztahu k jeho majetku jsou vůči oprávněnému neúčinná.¹³⁷ Předmětná právní jednání jsou neúčinná vůči kterémukoli oprávněnému. Jinými slovy bude jednání neúčinné i vůči oprávněnému, jemuž svědčí vykonatelné soudní či jiné rozhodnutí znějící na peněžité plnění, a nikoli pouze vůči oprávněnému, který předmětný návrh podal.¹³⁸ Konkrétně se jedná o relativní neúčinnost¹³⁹ upravenou v § 589 an. OZ. Tato umožňuje oprávněnému se u soudu domáhat prohlášení takového jednání povinného za neúčinné, jež zkracuje uspokojení jeho vykonatelné pohledávky.¹⁴⁰ V případě prohlášení právního jednání za právně neúčinné, může se oprávněný domáhat soudního výkonu i vůči tomu, co takovým *neúčinným jednáním z dlužníkovra majetku ušlo*,¹⁴¹ resp. bylo převedeno na třetí osobu. Z tohoto důvodu lze soudní výkon rozhodnutí naříditi i vůči osobě odlišné od osoby povinného.

Soud prohlášení o majetku nařídí a povinný jej vykoná ústně do protokolu pouze na návrh oprávněného. Tento může být podán pouze na základě vykonatelného rozhodnutí, jímž je přiznána peněžité pohledávka, a zároveň musí být podán před podáním samotného návrhu na soudní výkon rozhodnutí.¹⁴² Soud nicméně návrh oprávněného na nařízení prohlášení o majetku zamítne, jestliže oprávněný nedoloží, „že jeho pohledávka nebyla nebo nemohla být ani s pomocí soudu podle [§ 260 OSŘ] uspokojena výkonem rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu“.¹⁴³ Bude se jednat zejména o dva případy, a to jednak, kdy výkon rozhodnutí pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu byl soudem nařízen, avšak tento byl z důvodu

---

¹³⁵ § 260 an. OSŘ.

¹³⁶ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 51.

¹³⁷ § 260h OSŘ; Doručení takového předvolání je povinný informován o hrozícím soudním výkonu rozhodnutí vůči jeho osobě a dána mu tak možnost veškerý svůj majetek převést na třetí osoby a učinit soudní výkon rozhodnutí bezúčelným. Nicméně stanovením, že právní jednání ve vztahu k jeho majetku po doručení předvolání je ve vztahu k oprávněnému neúčinné, tohle riziko vylučuje.

¹³⁸ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1041-1042, para. 1.

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ § 589 OZ.

¹⁴¹ § 595 odst. 1 OZ.

¹⁴² § 260a odst. 1 OSŘ.

¹⁴³ § 260b odst. 1 OSŘ.

nedostatečných prostředků nacházejících se na předmětném účtě bezvýsledný a jednak, kdy takový výkon nemohl z důvodu, že povinný nevlastní žádný účet u peněžních ústavů, být ani nařízen.¹⁴⁴

Při odmítnutí předmětné prohlášení učinit či uvedení nepravdivých údajů o majetku v tomto prohlášení, a stejně tak i při hrubém zkreslení těchto údajů je pro tento institut stanovena trestněprávní sankce, přičemž hrozí povinnému až tři léta odnětí svobody.¹⁴⁵ Hrozba trestněprávní sankce by měla přispívat k efektivitě institutu prohlášení o majetku a účinnějšímu soudnímu výkonu rozhodnutí.

3.2.4 Způsoby soudního výkonu rozhodnutí

Způsob provedení soudního výkonu rozhodnutí je základním procesním prostředkem k vymožení předmětného plnění. K jeho návrhu, jak bylo již výše řečeno, je povinen samotný oprávněný s tím, že může zvolit pouze takové způsoby, jež jsou v OSŘ taxativně uvedeny. Tyto OSŘ rozlišuje podle povahy vymáhaného plnění, a tedy na soudní výkon rozhodnutí ukládající zaplacení peněžité částky a na soudní výkon rozhodnutí ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky. Výkon rozhodnutí pro peněžité plnění lze provést srážkami ze mzdy, přikázáním pohledávky, správou nemovité věci, prodejem movitých věcí a nemovitých věcí, postižením závodu a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitým věcem.¹⁴⁶ Naopak výkon rozhodnutí pro nepeněžité plnění lze „provést vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů“, vždy podle povahy vymáhané povinnosti.¹⁴⁷ V případě vymáhání peněžitého plnění může oprávněný navrhnout i více způsobů zároveň, a to současně i postupně.¹⁴⁸

Vzhledem k tomu, že nucený výkon rozhodnutí je zásahem do práv povinného, zakotvuje OSŘ pravidla i na jeho ochranu. Kromě taxativního výčtu možných způsobů soudního výkonu rozhodnutí to je přiměřenost nuceného výkonu, jež se projevuje v možnosti nařízení soudního výkonu rozhodnutí jen v rozsahu navrženém oprávněným a současně postačujícím k uspokojení vymáhaného plnění.¹⁴⁹

Pro případ, kdy oprávněný sice navrhne způsobů více, ačkoli postačuje vzhledem k nesplněné povinnosti pouze některý z nich, je soud vzhledem k zásadě přiměřenosti povinen nařídit výkon rozhodnutí toliko tímto způsobem.¹⁵⁰ Obdobně to platí i pro případ, kdy je oprávněným navržen

---

¹⁴⁴ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 51.

¹⁴⁵ § 227 TZ.

¹⁴⁶ § 258 odst. 1 OSŘ.

¹⁴⁷ § 258 odst. 2 OSŘ.

¹⁴⁸ § 263 odst. 2 OSŘ.

¹⁴⁹ § 263 odst. 1 OSŘ.

¹⁵⁰ § 263 odst. 2 OSŘ.

způsob zřejmě nevhodný.¹⁵¹ Soud v tomto případě nejprve vyslechne oprávněného a poté případně nařídí soudní výkon rozhodnutí jiným vhodným způsobem.¹⁵² Zda je navržený způsob vhodný či nevhodný záleží zcela na úvaze soudu.¹⁵³

3.2.5 Nařízení a provedení soudního výkonu rozhodnutí

Soud na návrh oprávněného nařídí usnesením¹⁵⁴ soudní výkon rozhodnutí. Po jeho pravomocném nařízení následuje jeho provedení, které zajišťuje soud a postupuje se při něm podle způsobu výkonu rozhodnutí soudem nařízeného.¹⁵⁵

Zvolený způsob provedení výkonu rozhodnutí je důležitý i pro právní účinky spojené s doručením usnesení o nařízení předmětného soudního výkonu rozhodnutí. Toto se totiž v rámci jednotlivých způsobů doručuje odlišným osobám a je spojeno s různými právními účinky.¹⁵⁶ Příkladem může být soudní výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, kdy předmětné usnesení se doručuje toliko oprávněnému, povinnému a plátcí mzdy. Doručením plátcí mzdy nastává tzv. *arrestatorium*,¹⁵⁷ při kterém je plátce mzdy povinen činit stanovené srážky ze mzdy povinného a tyto poukazovat pro účely vymáhání předmětného plnění. Naopak takovým doručením ztrácí povinný „*právo na vyplacení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši srážek*“,¹⁵⁸ tzv. *inhibitorium*.¹⁵⁹

3.2.6 Náklady soudního výkonu rozhodnutí

Stejně jako nalézací řízení, i řízení vykonávací v podobě soudního výkonu rozhodnutí podléhá nákladům řízení. Náhrada nákladů řízení vychází z principu zavinění povinného, kdy povinný je povinen oprávněnému a státu uhradit zásadně veškeré náklady řízení. To vyplývá zejména z toho, že vykonávací řízení se koná zejména kvůli nesplnění povinnosti, jež byla povinnému uložena vykonatelným rozhodnutím. To znamená, že soud v usnesení o nařízení soudního výkonu

---

¹⁵¹ Může se jednat o nepoměr výše pohledávky oprávněného a ceny věci (§ 264 odst. 1 OSŘ), stejně tak ale i dobu trvání vykonávacího řízení. (SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1083, para. 1.)

¹⁵² § 264 odst. 1 OSŘ.

¹⁵³ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1082-1084.

¹⁵⁴ § 254 odst. 1 OSŘ.

¹⁵⁵ § 265 odst. 1 OSŘ; Např. při soudním výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí soud provede jejich soupis, následně jejich ocenění a případně další kroky směřující k jejichž zpeněžení.

¹⁵⁶ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 52.

¹⁵⁷ Institut sloužící k vymození plnění, při kterém je dlužníkovi povinného zakázáno vyplacení pohledávky právě povinnému.

¹⁵⁸ § 282 OSŘ.

¹⁵⁹ Institut taktéž sloužící k vymození plnění, při kterém povinný ztrácí oprávnění disponovat se svým majetkem.

rozhodnutí uloží právě povinnému povinnost k náhradě nákladů řízení.¹⁶⁰ Tuto povinnost soud však stanoví toliko obecně a nikoli v konkrétní výši, ta bude záležet na průběhu vykonávacího řízení.¹⁶¹

Co se týče jednotlivých druhů nákladů řízení jedná se jednak o náklady řízení, jež jsou společná právě s řízením nalézacím, přičemž se zejména jedná o hotové výdaje oprávněného zahrnující soudní poplatek, kterému konkrétně podléhá návrh na nařízení soudního výkonu rozhodnutí¹⁶² a odměna za zastupování.¹⁶³ Jednak jde o takové náklady řízení, které jsou dle své povahy spojeny toliko s vykonávacím řízením, resp. se soudním výkonem rozhodnutí. Jedná se např. o náklady dražby v souvislosti s další dražbou či dražebním jednáním konaného v důsledku nezaplacení nejvyššího podání vydražitelemn řádně a včas.¹⁶⁴

Soud může navíc oprávněnému uložit povinnost složit zálohu na náklady provedení soudního výkonu rozhodnutí, nejsou-li u něho splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků.¹⁶⁵

---

¹⁶⁰ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 58-59; § 270 OSŘ.

¹⁶¹ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 59.

¹⁶² Položka 21 Sazebníku poplatků uvedeného v příloze zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, stanoví za návrh na nařízení výkonu rozhodnutí poplatek podle druhu vymáhaného plnění a podle výše vymáhaného plnění, a tedy 1000 Kč, je-li vymáháno peněžité plnění do částky 20000 Kč včetně; 5 % z vymáhané částky, je-li vymáháno peněžité plnění v částce vyšší než 20000 Kč do 40000000 Kč včetně; 2000000 Kč, je-li vymáháno peněžité plnění v částce vyšší než 40000000 Kč a současně 1 % z částky přesahující 40000000 Kč, přičemž částka nad 250000000 Kč se nezapočítává; 3000 Kč, jde-li o výkon rozhodnutí vyklizením a 2000 Kč v ostatních případech.

¹⁶³ § 137 odst. 1, odst. 2 OSŘ.

¹⁶⁴ § 330 odst. 3 OSŘ.

¹⁶⁵ § 270 odst. 3 OSŘ.; Podle § 138 odst. 1 OSŘ. „*může předseda senátu na návrh přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno*“.

3.3 Exekuce

Zavedením exekučního řízení do právního řádu České republiky nabídl zákonodárce jistou alternativu vykonávacího řízení, a to k již zmíněnému soudnímu výkonu rozhodnutí, která je v několika oblastech upravena poměrně odlišně. Samotné exekuční řízení, jak již bylo výše řečeno, je upraveno v OSŘ a EŘ, přičemž vztah těchto dvou předpisů je založen za zásadě speciality, resp. subsidiarity užití právních norem. Rovněž EŘ stanoví ve svém § 40 odst. 1 písm. c) vykonatelný rozhodčí nález exekučním titulem,¹⁶⁶ na jehož základě se oprávněný může v rámci exekučního řízení domáhat svého práva.

3.3.1 Zahájení exekučního řízení

Stejně jako soudní výkon rozhodnutí i exekuční řízení je projevem zásady dispoziční a může být tedy zahájeno pouze na návrh oprávněného.¹⁶⁷ Pouze na něm záleží, zda exekuční návrh podá a bude se domáhat přiznaného práva na základě exekučního titulu. Na rozdíl od soudního výkonu rozhodnutí, kde je příslušnost soudu stanovena zákonem, je to právě oprávněný, kdo si exekutora pro exekuční řízení vybírá.¹⁶⁸ Toho je však nutno vybrat ze seznamu soudních exekutorů vedeného Exekutorskou komorou České republiky.¹⁶⁹ Soud je volbou oprávněného zásadně vázán a navrženého soudního exekutora, v případě splnění zákonem stanovených podmínek, vedením exekuce pověří. Soudu tedy nenáleží posuzovat vhodnost či způsobilost vybraného soudního exekutora pro jednotlivé případy.¹⁷⁰

---

¹⁶⁶ § 40 odst. 1 písm. c) EŘ.

¹⁶⁷ § 35 odst. 1, § 37 odst. 1 EŘ.

¹⁶⁸ § 28 EŘ.; Záleží pouze na úvaze oprávněného, podle jakých kritérií se pro „svého“ exekutora rozhodne. Může se jednat o odborné zameření exekutora, jeho místní příslušnost, či o osobní doporučení. Je tedy možné označit v exekučním návrhu soudního exekutora, jehož místní příslušnost se neshoduje s bydlištěm, resp. sídlem povinného, či místem, kde se majetek povinného nachází. Nicméně je vhodné z důvodu efektivnosti a rychlosti brát tato kritéria při výběru v úvahu. K tomuto je třeba uvést, že Sněm soudních exekutorů jako nevyšší orgán Exekutorské komory České republiky, přijal již v roce 2014 usnesení č. 7/14/S27, kterým bylo rozhodnuto, že „*Exekutorská komora České republiky, jako samosprávná stavovská organizace všech soudních exekutorů, podporuje urychlené zavedení systému místní příslušnosti soudních exekutorů s rovnoměrným přidělováním exekucí soudním exekutorům místně příslušným podle místa bydliště (sídla) povinného a žádá o urychlené provedení legislativních změn, které k zavedení tohoto principu garantujícího faktickou nestrannost a nezávislost soudních exekutorů povedou a odstraní stav, kdy exekutoři jsou si navzájem konkurujícími podnikateli usilujícími o získání co nejvíce exekucí.*“ (Usnesení Sněmu soudních exekutorů Exekutorské komory České republiky ze dne 28. května 2014, č. 7/14/S27. In: *Exekutorská komora České republiky* [online]. Exekutorská komora České republiky [cit. 2019-11-20]. Dostupné na: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-verejnost/1618-zaujetei-stanoviska-k-otazce-mistni-prislusnosti-soudnich-exekutoru-28-5-2014?w>).

¹⁶⁹ § 109 odst. 2 EŘ.; Dostupný na: <https://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>.

¹⁷⁰ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 128, para. 3.

3.3.2 Exekuční návrh

Exekuční návrh jako další procesní institut sloužící k vymožení přiznaného práva vykonatelným exekučním titulem se podává u vybraného soudního exekutora, přičemž dnem jeho dojití se zahajuje exekuční řízení.¹⁷¹ Exekuční návrh na rozdíl od návrhu na soudní výkon rozhodnutí musí splňovat pouze základní náležitosti, jež jsou jednak taxativně vymezeny v § 38 odst. 1 EŘ a vzhledem k subsidiaritě OSŘ, rovněž v jeho § 42 a § 79. Musí tedy obsahovat údaje identifikující¹⁷² jednak osobu, která návrh činí, resp. oprávněného a jednak osoby dalších účastníků, zejména osoby povinného, popřípadě též jejich zástupců. Je nutno, aby z podání, jež musí být podepsáno a datováno, bylo patrné, kdo jej činí, čeho se týká a co sleduje. Rovněž oprávněný musí vylíčit rozhodující skutečnosti a označit, případně připojit důkazy, jichž se dovolává.¹⁷³ Vedle těchto základních údajů je třeba, jak již bylo výše řečeno, zejména označit soudního exekutora a jeho sídlo, jež má exekuční řízení vést a rovněž uvést údaj týkající se povinnosti, která má být exekucí vymožena, a případně v jakém rozsahu byla tato splněna. K exekučnímu návrhu musí oprávněný přiložit originál či úředně ověřenou kopii vykonatelného exekučního titulu.¹⁷⁴

Nicméně i přes výše uvedený výčet obligatorních náležitostí oprávněný není povinen označit žádný majetek povinného, ať už se jedná o účty vedené u peněžních ústavů ve vlastnictví povinného, či dalšího majetku např. v podobě movitých a nemovitých věcí, a v důsledku toho ani způsob provedení exekuce. Tento určuje naopak soudní exekutor.¹⁷⁵ K tomu, aby mohl zvolit vhodný způsob provedení exekučního řízení, náleží mu oprávnění požadovat informace o povinném a jeho majetku od třetích osob, jež jsou za splnění zákonných podmínek povinny mu vyhovět.¹⁷⁶ Skutečnost, že oprávněný není povinen v exekučním návrhu uvést údaje týkající se majetku povinného a způsobu jeho postižení je faktorem, který oprávněnému velmi zjednodušuje domáhat se vymožení předmětného plnění.

3.3.3 Pomoc soudu a prohlášení o majetku

Vzhledem k širokému okruhu osob, jež jsou povinny poskytnout soudnímu exekutorovi součinnost při zjišťování údajů nejen o osobě povinného, ale i o jeho majetku, se institut tzv.

---

¹⁷¹ § 35 odst. 2 EŘ.

¹⁷² Jako je jméno, příjmení, bydliště, rodná čísla, identifikační čísla (§ 79 odst. 1 OSŘ).

¹⁷³ § 42 odst. 4 OSŘ, § 79 odst. 1, odst. 2 OSŘ.

¹⁷⁴ § 38 EŘ.

¹⁷⁵ § 58 odst. 3 EŘ.

¹⁷⁶ § 33 EŘ.

pomoci soudu, a to na rozdíl od soudního výkonu rozhodnutí, u exekučního řízení neaplikuje.¹⁷⁷ Obdobně je tomu i u tzv. institutu prohlášení o majetku povinného s tou výjimkou, že zde je soudní exekutor v případě, že to považuje za účelné, tento institut oprávněn využít.¹⁷⁸ Může se jednat např. o případy zjišťování movitých a nemovitých věcí nacházejících se mimo území České republiky.¹⁷⁹

3.3.4 Nařízení exekuce a pověření soudního exekutora jejím provedením a účinky s tím spojené

Jak bylo výše řečeno, exekuční návrh se podává u vybraného soudního exekutora. Ten je poté povinen požádat exekuční soud o nařízení exekuce a pověření jeho osoby vedením konkrétní exekuce, a to do 15 dní ode dne doručení exekučního návrhu.¹⁸⁰ V případě splnění všech zákonných náležitostí soud do 15 dní vydá pověření a exekuci nařídí, aniž by stanovil způsob jejího provedení,¹⁸¹ v opačném případě udělí soudnímu exekutorovi pokyn k částečnému či úplnému odmítnutí nebo zamítnutí exekučního návrhu anebo zastavení exekučního řízení.¹⁸² Vzhledem k tomu, že se o soudní rozhodnutí ve formálním smyslu nejedná, účastníkům řízení se nedoručuje.¹⁸³ Doručuje se toliko vyrozumění o zahájení exekuce, přičemž soudní exekutor jej zašle oprávněnému do 15 dnů ode dne doručení příslušného pověření a povinnému nejpozději s prvním exekučním příkazem.¹⁸⁴ Tuto konstrukci, a tedy, že se jedná toliko o faktický úkon, zákonodárce zvolil z důvodu urychlení celého exekučního řízení, přičemž nemožnost odvolání povinného z toho vyplývající tak brání i zbytečným průtahům.¹⁸⁵

Předmětné vyrozumění o zahájení exekuce a jeho doručení povinnému je spojeno s právními účinky v podobě tzv. generálního inhibitoria neboli zákazu dispozice povinného s veškerým majetkem „*včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů*“.¹⁸⁶ To ovšem neplatí pro nakládání s takovým majetkem, pokud jde o obchodní a provozní činnosti povinného či o uspokojování základních životních potřeb, a to nejen jeho, ale i osob, vůči kterým má vyživovací povinnost, anebo udržování a správy majetku. Důsledkem porušení této povinnosti

---

¹⁷⁷ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1028.

¹⁷⁸ § 50 odst. 2 EŘ.

¹⁷⁹ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1030, para. 1.

¹⁸⁰ Případně do 15 dní ode dne doručení opraveného, resp. doplněného exekučního návrhu (§ 43a odst. 1 EŘ); § 43a odst. 1 EŘ.

¹⁸¹ § 43a odst. 3 EŘ.

¹⁸² § 43a odst. 6 EŘ.

¹⁸³ § 43a odst. 5 EŘ.

¹⁸⁴ § 44 odst. 1 EŘ.

¹⁸⁵ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 65.

¹⁸⁶ § 44a odst. 1 EŘ.

povinného, a sice nenakládat s majetkem, je relativní neplatnost takového jednání. Tzn., že se jí musí at' už oprávněný, soudní exekutor, či přihlášený věřitel dovolat.¹⁸⁷

Od nařízení exekuce a pověření soudního exekutora jejím vedením postupuje soudní exekutor v souladu se zásadou oficiality.¹⁸⁸ Zejména tak z procesní iniciativy zjišťuje majetek povinného. K tomu je oprávněn využít součinnosti třetích osob, jež jsou mu požadované údaje povinny sdělit. Na základě získaných informací týkajících se zejména postižitelného majetku povinného vydá soudní exekutor exekuční příkaz.¹⁸⁹ Tím se podle § 47 odst. 1 EŘ rozumí „*příkaz k provedení exekuce některým ze způsobů uvedených v tomto zákoně*“ s tím, že soudní exekutor má povinnost „*v exekučním příkazu zvolit takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepochybné výše dluhů povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění dluhů povinného dosaženo*“.¹⁹⁰ Tento má rovněž účinky nařízení soudního výkonu rozhodnutí.¹⁹¹

Významným právním účinkem, který má vydání exekučního příkazu, je tzv. speciální inhibitorium. Tohle doplňuje výše zmíněné inhibitorium generální s tím rozdílem, že se vztahuje na majetek postižený exekučním příkazem a jeho porušení má za následek nikoli relativní ale absolutní neplatnost daného právního jednání.¹⁹² Odlišně od generálního inhibitoria jsou výjimky z inhibitoria speciálního stanoveny v OSŘ vždy ve vztahu ke konkrétnímu způsobu soudního výkonu rozhodnutí.¹⁹³

3.3.5 Součinnost třetích osob

Součinnost třetích osob je jedním ze základních oprávnění soudního exekutora, jež umožňuje získat informace o majetkových poměrech povinného. Jak dále poznamenává Jitka Wolfová a Martin Štika, bez součinnosti třetích osob „*si lze jen stěží představit, že bude naplněn hlavní smysl exekucí, splnění vymáhané povinnosti.*“¹⁹⁴ Právě tyto zjištěné informace slouží soudnímu exekutorovi při volbě způsobu provedení samotné exekuce. Kromě informací o majetku musí soudní exekutor však brát v úvahu i požadavek rychlosti a účelnosti exekučního řízení, stejně tak požadavek ochrany práv účastníků řízení a dotčených třetích osob.¹⁹⁵

---

¹⁸⁷ § 44a odst. 1 EŘ.

¹⁸⁸ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 67.

¹⁸⁹ Tamtéž, s. 68.

¹⁹⁰ § 47 odst. 1 EŘ.

¹⁹¹ § 47 odst. 2 EŘ.

¹⁹² § 47 odst. 6 EŘ; KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ a kol., op. cit., s. 346, para. 30.

¹⁹³ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ a kol., op. cit., s. 346-347, para. 32.

¹⁹⁴ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 88.

¹⁹⁵ § 46 odst. 1 EŘ.

Výčet osob, jichž se soudní exekutor může dotazovat je stanoven taxativně a velmi široce. Zahrnuje orgány veřejné moci, orgány Policie ČR, subjekty vedoucí evidenci osob nebo jejich majetku, peněžní ústavy a finanční instituce, provozovatele poštovních služeb, poskytovatele služeb elektronických komunikací, vydavatele tisku či dopravce a zasilatele.¹⁹⁶ Tito všichni jsou povinni žádosti soudního exekutora o sdělení informací, ať už týkající se osoby povinného či jeho majetku, bezplatně vyhovět.¹⁹⁷ Žádost o součinnost nicméně musí být ve vztahu ke konkrétnímu exekučnímu řízení.¹⁹⁸

Subjekty povinné k poskytnutí součinnosti jsou povinny žádosti vyhovět bez zbytečného odkladu.¹⁹⁹ V případě nesplnění takové povinnosti, může sám exekutor uložit těmto subjektům pořádkovou pokutu²⁰⁰ až do výše 50.000 Kč.²⁰¹ Za předpokladu, že uložení ke splnění povinnosti nevedlo, může tak soudní exekutor učinit i opakovaně.²⁰² Tyto subjekty jsou navíc při nesplnění povinnosti povinny k náhradě újmy, která vznikne oprávněnému nebo exekutorovi z důvodu jejich nikoli součinného jednání.²⁰³

Velká škála osob povinných k součinnosti v rámci exekučního řízení, jimž odmítnutím splnit předmětnou povinnost hrozí nejen pořádková pokuta, ale i obligatorní náhrada vzniklé újmy, bezesporu celý institut exekučního řízení zefektivňuje a umožňuje předmětné plnění v rozumném čase vymocit. Rovněž poskytuje oprávněnému určitou alternativu v případě neznalosti majetkových poměrů povinného.

---

¹⁹⁶ § 33 EŘ.

¹⁹⁷ § 34 odst. 1 EŘ; Výjimkou podle § 34 odst. 1 EŘ představují peněžní ústavy a finanční instituce, provozovatelé poštovních služeb, poskytovatelé služeb elektronických komunikací, vydavatelé tisku či dopravci a zasilatelé a rovněž komoditní burzy, organizátor regulovaného trhu, centrální depozitář a jiné osoby oprávněné k vedení evidence investičních nástrojů, jež mají právo na úhradu účelně vynaložených hotových výdajů.

¹⁹⁸ V této souvislosti a poukazem na to, že vzhledem k tomu, že exekuce je jednak zásahem do majetkových poměrů povinného a jednak jedním z jejích požadavků je i rychlost řízení, uvedl Ústavní soud České republiky ve svém rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 3859/13 ze dne 10. 9. 2014, že „soudnímu exekutorovi je umožněno obracet se na celou řadu třetích osob, které mohou mít o majetku povinného nějaké informace. Je však důležité uvést, že daná povinnost součinnosti třetích osob může být uložena pouze ve vazbě na konkrétní exekuční řízení, za účelem co nejefektivnějšího vymožení vykonatelné pohledávky. Z toho vyplývá i požadavek na řádnou formulaci výzvy k poskytnutí součinnosti. Žádosti o sdělení jakýchkoliv informací o majetku povinného a jeho správě, které se konkrétní exekuce přímo nedotýkají, je nutno striktně odmítnout.“ (Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 10. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3859/13.)

¹⁹⁹ § 34 odst. 2 EŘ.

²⁰⁰ § 34 odst. 4 EŘ; Tato pravomoc vyplývá z § 52 odst. 2 EŘ, který říká, že soudní exekutor koná veškeré úkony týkající se provedení výkonu rozhodnutí, které OSŘ a jiné právní předpisy svěřují „soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu“. To vše za předpokladu, že EŘ nestanoví jinak.

²⁰¹ § 53 odst. 1 OSŘ.

²⁰² § 34 odst. 4 EŘ; § 53 OSŘ.

²⁰³ § 34 odst. 2 EŘ.

3.3.6 Způsoby provedení exekuce

Stejně jako způsoby provedení soudního výkonu rozhodnutí, i způsoby provedení exekuce směřují k uspokojení uložené povinnosti vykonatelným exekučním titulem. Při jeho výběru záleží pouze a jenom na uvážení soudního exekutora, rozdílně právě od soudce, jenž nařizuje a provádí nucený výkon rozhodnutí způsobem navrženým oprávněným. Soudní exekutor je však při výběru vhodného způsobu limitován požadavkem rychlého a efektivního vymožení plnění a požadavkem ochrany povinného.²⁰⁴ Tato se projevu obdobně jako u soudního výkonu rozhodnutí jednak v taxativním výčtu možných způsobů provedení exekuce a hierarchii jejich užití a jednak ve stanovení rozsahu možného zajištění majetku.²⁰⁵ Při tomto musí soudní exekutor postupovat přiměřeně, přičemž může zajistit pouze majetek v takovém rozsahu, který bezpečně postačuje „k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce“.²⁰⁶

Nepostačuje-li k uhrazení vymáhané povinnosti jeden ze způsobů provedení exekuce, může exekutor v rámci jednoho exekučního řízení provést exekuci i více způsoby, postupně nebo současně tak, aby došlo k uspokojení předmětné pohledávky oprávněného.²⁰⁷

EŘ, stejně jako OSŘ, rozlišuje jednotlivé způsoby provedení exekuce podle povahy vymáhaného plnění, a tedy exekuci na zaplacení peněžité částky a na plnění jiná, než je zaplacení peněžité částky. Jinými slovy na peněžitá a nepeněžitá plnění.²⁰⁸

Peněžitá plnění lze, obdobně jako při soudním výkonu rozhodnutí, vymáhat srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých a nemovitých věcí, postižením závodu, správou nemovité věci, přičemž výlučně v rámci exekučního řízení lze pozastavit řídičské oprávnění.²⁰⁹ K posledně uvedenému způsobu může soudní exekutor přistoupit pouze v rámci vymáhání nedoplatku výživného na nezletilé dítě.²¹⁰ Má tak ve své podstatně zvláštní postavení, kdy se nejedná o způsob přímé realizace vynucení povinnosti, ani o způsob zajišťovací, ale o způsob donucení povinného k rychlému dobrovolnému splnění povinnosti prostřednictvím omezení jeho běžného života.²¹¹ Obdobně jako podle OSŘ se vymáhají nepeněžitá plnění, a to

---

²⁰⁴ § 46 odst. 1 EŘ.

²⁰⁵ WOLFOVÁ, ŠTIKA, op. cit., s. 155.

²⁰⁶ § 58 odst. 1 EŘ.

²⁰⁷ § 58 odst. 2 EŘ.

²⁰⁸ § 59 odst. 1, odst. 2 EŘ.

²⁰⁹ § 59 odst. 1 EŘ.

²¹⁰ § 71a odst. 1 EŘ.

²¹¹ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ a kol., op. cit., s. 523, para. 2.

podle charakteru plnění s tím, že exekutor může přikročit k vyklizení nemovité věci, stavby, bytu nebo místnosti, odebrání věci, rozdělení společné věci či provedení prací a výkonů.²¹²

3.3.7 Náklady exekuce

Stejně jako soudní výkon rozhodnutí, tak i exekuční řízení je spojeno s náklady řízení, resp. náklady exekučního řízení. I v tomto případě je k jejich náhradě povinen povinný.²¹³

Náklady exekučního řízení se sestávají z nákladů exekuce a nákladů oprávněného, přičemž náklady exekuce se skládají z odměny exekutora, náhrady paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů soudního exekutora, náhrady za ztrátu času při exekuci, náhrady za doručení písemností, odměny a náhrady nákladů správce závodu a daňe z přidané hodnoty v případě, že je exekutor nebo správce závodu plátcem právě daně z přidané hodnoty.²¹⁴ Naopak náklady oprávněného se skládají z účelně vynaložených nákladů v souvislosti s vymáháním nároku.²¹⁵

Soudní exekutor nicméně může uložit oprávněnému složení přiměřené zálohy na náklady exekuce,²¹⁶ vyjma vymožení výživného na nezletilé dítě.²¹⁷ Přiměřenost zálohy, resp. přiměřenost její výše se pozuje v poměru k předpokládaným nákladům exekučního řízení.²¹⁸

---

²¹² § 59 odst. 2 OSŘ.

²¹³ § 87 odst. 2, odst. 3 EŘ.

²¹⁴ § 87 odst. 1 EŘ.

²¹⁵ § 87 odst. 2 EŘ.

²¹⁶ § 12 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, stanoví v odst. 1, že „výši zálohy na náklady exekuce a lhůtu k její úhradě určuje exekutor“. Zároveň v odst. 2 stanoví maximální výši zálohy na náklady exekuce, kdy „exekuce ukládající zaplacení peněžité částky nesmí přesáhnout 50 % odměny podle § 6 a paušální částky náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 1, případně odhadu účelně vynaložených hotových výdajů, je-li vyšší než paušální částka podle § 13 odst. 1. Za základ odměny se považuje výše pohledávky, která má být vymožena; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží“. Výše odměny se tak může pohybovat až ve výši 1 250 000 Kč. „V případě exekuce ukládající jinou povinnost, než zaplacení peněžité částky nesmí záloha na náklady exekuce přesáhnout 50 % odměny stanovené pro takovou exekuci v § 7 až 10 anebo paušální částku náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 1, případně odhad účelně vynaložených hotových výdajů, je-li vyšší než paušální částka podle § 13 odst. 1.“

²¹⁷ § 30 písm. b) EŘ.

²¹⁸ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. In: KASÍKOVÁ a kol., op. cit., s. 139, para. 9.

3.4 Závěr

Smyslem soudního výkonu rozhodnutí a exekuce je nucené vymožení povinnosti, jež povinný dobrovolně ve lhůtě k tomu určené nesplnil, a tedy zejména ochrana práv oprávněného přiznaných vykonatelným rozhodnutím. Nicméně podmínky k provedení těchto dvou paralelních institutů civilního vykonávacího řízení se někdy podstatně liší a tyto tak často nenabízí alternativu k sobě samým, přičemž za určitých okolností může být jedinou možností volba exekuce prostřednictvím soudního exekutora.

V následující kapitole se již práce bude věnovat samotnému uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů spadajících do působnosti Newyorské úmluvy v České republice s tím, že současná kapitola umožní srovnat podmínky těchto řízení s podmínkami uznání, resp. výkonu místního rozhodčího nálezu. Tedy umožní posoudit naplnění požadavku nikoli podstatně tíživějších podmínek či vyšších soudních poplatků pro cizí rozhodčí nález ve srovnání s rozhodčím nálezem místním.

4 Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů spadajících do působnosti Newyorské úmluvy v České republice

Newyorská úmluva se pro Československou republiku stala účinnou dne 10. října 1959 s tím, že dne 17. září 1958 ji schválila vláda, dne 13. prosince 1958 s ní Národní shromáždění vyslovilo souhlas, a nakonec ji prezident republiky dne 27. dubna 1959 ratifikoval. K recepci Newyorské úmluvy do právního řádu Československé republiky došlo vzhledem k tehdejšímu dualistickému pojetí²¹⁹ práva mezinárodního a vnitrostátního²²⁰ transformací²²¹ s tím, že vyhlášená byla formou vyhlášky Ministra zahraničních věcí č. 74/1959 Sb., o Úmluvě a uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, ze dne 6. listopadu 1959.²²²

Na základě čl. 1 odst. 1 ústavního zákona České národní rady č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky (dále jen ‚recepční zákon‘)²²³ upravující recepci jednotlivých zákonů platících na tehdejších území České a Slovenské Federativní Republiky se Newyorská úmluva stala součástí i právního řádu České republiky.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky dualistické pojetí vztahu vnitrostátního a mezinárodního práva opustil a zavedl částečně monistický přístup vztahující se ke smlouvám dle článku 10 Ústavy ČR. Ten stanoví, že „vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li

---

²¹⁹ Dualistické pojetí vychází z představy nezávislosti mezinárodního a vnitrostátního práva zdůrazňující suverenitu jednotlivého státu, kdy závazek plynoucí z mezinárodních smluv může být do právního řádu svrchovaného státu přenesen pouze na základě vnitrostátního předpisu. Tato dualistická koncepce na našem území po většinu času převládala, resp. stále se nachází. (PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústavní právo a státověda. II. díl. Ústavní právo České republiky*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2015, s. 39.).

²²⁰ Dualistické pojetí bylo pro Československou republiku vlastní od tzv. první republiky, kdy Ústava z roku 1920 neupravovala vztah mezinárodního a vnitrostátního práva a tento musel být vymezen judikaturou. Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud zavedl fakticky dualistickou koncepci, přičemž tato přetrvávala až do konce 80. let minulého století. Tomu bylo zejména z důvodu, že ani následující ústavy vztah vnitrostátního práva a práva mezinárodního neupravovaly. K recepci norem mezinárodního práva tak docházelo výslovným aktem zákonodárce. (ČEPELKA, Čestmír, ŠTURMA, Pavel. *Mezinárodní právo veřejné*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2008, s. 196.).

²²¹ Transformací dochází k recepci normy mezinárodního práva jejím vyhlášením či schválením ve formě vnitrostátního právního předpisu při zachování doslovného textu příslušné mezinárodní normy, resp. mezinárodní smlouvy. Pro recepci norem mezinárodního práva do vnitrostátního právního řádu se dále užívá inkorporace, při které dochází k recepci nikoli prostřednictvím vnitrostátního právního předpisu, ale toliko na základě generálního ustanovení obsaženého zejména v ústavě, podle kterého se při zachování doslovného znění mezinárodní smlouvy a její mezinárodněprávní povahy norma mezinárodního práva stává součástí práva vnitrostátního. Při využití způsobu adaptace naopak nedochází k recepci doslovného znění mezinárodněprávní normy, ale k uzpůsobení vnitrostátních právních předpisů zajišťující přenos závazků a oprávnění z této normy vyplívající. Posledním způsobem využívaným pro recepci norem mezinárodního práva, tady konkrétně obyčejových pravidel, je *adopcce*. K té dochází osvojením a aplikováním příslušných obyčejových norem soudcem vnitrostátního soudu. (ČEPELKA, ŠTURMA, op. cit., s. 183.).

²²² Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 74/1959 Sb., o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

²²³ Čl. 1 odst. 1 ústavního zákona č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění pozdějších předpisů.

*mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“.*²²⁴ Režim mezinárodních smluv podle uvedeného ustanovení je tak v případě rozporu mezinárodní smlouvy a zákona²²⁵ založen na jejich subsidiární přímé aplikovatelnosti.²²⁶ K tomu je ovšem zapotřebí, aby byla předmětná mezinárodní smlouva vyhlášena, byl k její ratifikaci dán souhlas Parlamentem a Česká republika jí je vázána.

Vzhledem k tomu, že Newyorská úmluva byla sjednána a vstoupila v platnost před výše uvedeným zněním čl. 10 Ústavy ČR, je pro účely další práce s ní v rámci tohoto textu potřeba se zabývat otázkou, zda se předmětné ustanovení na Newyorskou úmluvu vztahuje a zda Newyorská úmluva splňuje podmínky obsažené v čl. 10 Ústavy ČR. Z tohoto důvodu následující část se bude zabývat tímto rozbořem.

Předmětná Newyorské úmluva, jak je výše uvedeno, byla publikována ve formě vyhlášky Ministra zahraničních věcí č. 74/1959 Sb., která se na základě recepčního zákona stala součástí i právního řádu České republiky.

Mezinárodní smlouva podle čl. 10 Ústavy ČR musí být ratifikovaná, přičemž tato pravomoc náleží prezidentu republiky.²²⁷ Již v právním řádu tehdejšího Československa byla tato pravomoc ratifikovat mezinárodní smlouvy ústavně zakotvena a náležela rovněž prezidentovi.²²⁸ Tomu odpovídá právě i ratifikace Newyorské úmluvy tehdeším prezidentem republiky. Nicméně aby mohla být mezinárodní smlouva takto ratifikována, musí k tomuto kroku udělit nejdříve souhlas Parlament.²²⁹ Současný čl. 10 Ústavy ČR však používá pojmu ‚Parlament‘, jenž se vztahuje toliko na Parlament ČR,²³⁰ a nikoli na parlament jako obecnou instituci označující zákonodárný sbor. Gramatickým výkladem tedy dospějeme k závěru, že předmětné ustanovení nemá retroaktivní účinek a nevztahuje se na mezinárodní smlouvy schválené ať už Federálním či Národním shromážděním působících v Československu.²³¹ I přes tento gramatický výklad a skutečnost, že dřívější právní úpravy ani pojem ‚parlament‘ neznaly, bylo úmyslem ústavodárce přiřknout čl. 10 Ústavy ČR retroaktivní účinky, přičemž *„chtěl toto ustanovení vztáhnout na všechny mezinárodní*

---

²²⁴ Znění po novele Ústavy ČR na základě ústavního zákona č. 395/2001 Sb. ze dne 18. října 2001 s účinností od 1. června 2002 (tzv. Euronovela).

²²⁵ Jedná se toliko o zákony a nikoli zákony ústavní, jež mají v rámci právního řádu České republiky dominantní postavení a v rámci jeho hierarchie stojí nad mezinárodními smlouvami.

²²⁶ PAVLÍČEK, op. cit., s. 350.

²²⁷ Čl. 63 odst. 1 písm. b) Ústavy ČR.

²²⁸ § 74 odst. 1 ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky.

²²⁹ Čl. 49 Ústavy ČR.

²³⁰ Tento je definován v čl. 15 odst. 2 Ústavy ČR, který ve svém odst. 1 uvádí, že *„zákonodárná moc v České republice náleží Parlamentu“*, a ve svém odst. 2, že *„Parlament je tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem“*.

²³¹ PAVLÍČEK, op. cit., s. 353.

smlouvy, k nimž dal v minulosti kterýkoliv zákonodárny sbor svůj souhlas, a jsou splněny další podmínky v ústavním zákonu vyjádřené“.²³² Obdobné stanovisko bylo vyjádřeno i ve zprávě Vlády České republiky ze dne 20. února 2002 týkající se vnitrostátního zajištění plnění mezinárodních smluv sjednaných před účinností současného znění čl. 10 Ústavy ČR. Tato vycházela z východisek stanovených Ministerstvem zahraničních věcí, a sice, že předmětné ustanovení nemá retroaktivní účinky ve vztahu ke sjednávání dřívějších mezinárodních smluv, nicméně pokud tyto naplní podmínky stanovené v čl. 10 Ústavy ČR, stanou se součástí právního řádu České republiky a budou posuzovány v režimu tohoto článku: „*Novela Ústavy nemá retroaktivní účinky, nevztahuje se tedy na způsob vnitrostátního projednání a schválení mezinárodních smluv sjednaných do data její účinnosti. To v praxi znamená, že všechny mezinárodní smlouvy, které byly sjednány /a vstoupily v platnosti/ před uvedeným datem, tj. za jiných ústavních podmínek /a součástí právního řádu tedy nebyly/ budou posuzovány podle právních předpisů, platných v době jejich sjednání. Nicméně ty mezinárodní smlouvy, které sice byly sjednány před datem nabytí účinnosti novely Ústavy, ale budou k tomuto datu /nebo později/ splňovat všechny podmínky stanovené čl. 10 novely Ústavy, se stanou součástí českého právního řádu, a pokud stanoví něco jiného než zákon, použijí se místo něj.*“²³³ K tomu předmětná zpráva Vlády České republiky uvedla, „*že nová právní úprava mezinárodněsmluvní problematiky obsažená v novele Ústavy neohrožuje plnění již existujících mezinárodněprávních závazků České republiky. Nový právní režim naopak plnění mezinárodněprávních závazků do budoucna usnadní vzhledem k tomu, že mezinárodní smlouvy splňující podmínky novelizovaného znění článku 10 Ústavy budou součástí právního řádu a přednostně se použijí v případě, že stanoví něco jiného než zákon*“.²³⁴ Z toho vyplývá, že předmětné znění čl. 10 Ústavy ČR se v případě splnění podmínek v něm uvedených aplikuje rovněž na Newyorskou úmluvu.

Kritérium vázanosti České republiky příslušnou mezinárodní smlouvou se posuzuje podle mezinárodního práva, přičemž po její ratifikaci je rozhodující i skutečnost, kdy a zda předmětná smlouva vstoupila v platnost na poli práva mezinárodního.²³⁵ Vzhledem k tomu, že Newyorská úmluva vstoupila v platnost dne 7. června 1959 a pro Československou republiku se stala účinnou

---

²³² PAVLÍČEK, op. cit., s. 353; V případě Newyorské úmluvy se jednalo o Národní shromáždění Československé republiky v souladu s § 74 odst. 1 ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky.

²³³ Zpráva Vlády České republiky, *Zpráva o vnitrostátním zajištění plnění mezinárodních smluv sjednaných před účinností ústavního zákona č. 395/2001 Sb., kterým se mění ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava české republiky, ve znění pozdějších předpisů*, 2002. Dostupné na: <https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha-c--1---Zprava.pdf>.

²³⁴ Tamtéž.

²³⁵ PAVLÍČEK, op. cit., s. 354.

dne 10. října 1959, přičemž posléze se stala na základě recepčního zákona součástí i právního řádu České republiky, je jí Česká republika vázána.

Na základě výše uvedeného můžeme konstatovat, že Newyorská úmluva spadá do režimu čl. 10 Ústavy ČR, což znamená, že jednak je součástí právního řádu České republiky a jednak jí náleží aplikační přednost před zákonem. Jinými slovy řečeno, pokud Newyorská úmluva stanoví něco jiného než zákon, použije se právě Newyorská úmluva.

Přímou aplikovatelnost Newyorské úmluvy mimo jiné stanovuje i § 2 ZMPS či § 47 ZRŘ.

4.1 Výkon cizích rozhodčích nálezů na území České republiky podle Newyorské úmluvy

Problematika uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů spadajících do působnosti Newyorské úmluvy se na základě jejího čl. III řídí předpisy o řízení platných na území, kde je nález uplatňován, a to za podmínek stanovených v Newyorské úmluvě. V České republice se tak jedná zejména o ZMPS, resp. OSŘ a EŘ, přičemž díky přímé aplikovatelnosti Newyorské úmluvy a její přednosti před zákonem, se v případě rozporu Newyorské úmluvy a těchto zákonů, aplikuje právě Newyorská úmluva.

Vzhledem k tomu, že Československá republika, resp. Česká republika učinila podle čl. I Newyorské úmluvy²³⁶ výhradu vzájemnosti,²³⁷ týká se uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů podle Newyorské úmluvy toliko cizích rozhodčích nálezů vydaných na území jiného Smluvního státu.²³⁸ Splnění této výhrady je základní podmínkou uznání a vykonatelnosti rozhodčího nálezu vydaného v cizím státě. Pro cizí rozhodčí nálezy vydané na území Smluvního státu Newyorské úmluvy se tedy pro účely jeho uznání a výkonu vychází z fikce zaručené vzájemnosti.

Samotný proces uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu není, a to rozdílně od podmínek uznání, v Newyorské úmluvě přímo upraven a použijí se tak vnitrostátní předpisy aplikující se na tuto problematiku. Podle § 122 odst. 1 ZMPS uznání cizího rozhodčího nálezu spočívá toliko na bázi neformální, jelikož není potřeba zvláštního rozhodnutí uznávající předmětný rozhodčí nález.²³⁹ „*Soud, příslušný orgán nebo rozhodce k cizímu rozhodčímu nálezu při splnění podmínek uznání přihlédne, jako by šlo o tuzemský rozhodčí nález.*“²⁴⁰ Ačkoliv předmětné ustanovení odkazuje na podmínky stanovené v § 120 a § 121 ZMPS,²⁴¹ budou vzhledem k přímé aplikovatelnosti Newyorské úmluvy posuzovány zejména podmínky v této upravené. Pro přehlednost je vhodné uvést, že § 120 ZMPS upravuje podmínku vzájemnosti²⁴² a § 121 ZMPS důvody, pro které je možné uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu spadajícího nikoli do působnosti Newyorské úmluvy, resp. nikoli do působnosti jiné mezinárodní dohody s aplikační

---

²³⁶ Blíže k výhradě vzájemnosti obsažené v čl. I Newyorské úmluvy viz druhá kapitola této práce.

²³⁷ *Treaty Series. Treaties and international agreements registered or filed and recorded with the Secretariat of the United Nations* [online]. Volume 330. Organizace spojených národů, 1959, s. 69 [cit. 2019-11-28]. Dostupné na: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20330/v330.pdf>.

²³⁸ Vzhledem k velkému počtu smluvních států (k dnešnímu dni tento čítá 161 států), ztrácí výhrada vzájemnosti na významu. Většina cizích rozhodčích nálezů bude totiž příslušet do působnosti Newyorské úmluvy.

²³⁹ § 122 odst. 1 ZMPS.

²⁴⁰ BŘÍZA, Petr, BŘICHÁČEK, Tomáš. In: BŘÍZA, Petr, BŘICHÁČEK, Tomáš, FIŠEROVÁ, Zuzana, HORÁK, Pavel, PTÁČEK, Lubomír, SVOBODA, Jiří. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 707.

²⁴¹ § 122 odst. 1 ZMPS: „Uznání cizího rozhodčího nálezu se nevyslovuje zvláštním rozhodnutím. Cizí rozhodčí nález se uznává tím, že se k němu při zachování podmínek § 120 a 121 přihlédne, jako by šlo o český rozhodčí nález.“

²⁴² § 120 ZMPS.

předností tuto problematiku upravující, odepřít.²⁴³ Newyorská úmluva sama sice stanoví, že se aplikují vnitrostátní předpisy upravující uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu, ale toliko co se týče procesněprávních pravidel *stricto sensu*. Z tohoto důvodu se tato ustanovení neaplikují a soud bude posuzovat pouze splnění podmínek stanovených Newyorskou úmluvou.

K posouzení splnění podmínek uznání²⁴⁴ dochází nikoli v samostatném řízení, ale soudem samým v rámci předběžné otázky²⁴⁵ s tím, že v případě jejich splnění²⁴⁶ soud rozhodnutím nařídí podle § 122 odst. 2 ZMPS výkon předmětného cizího rozhodčího nálezu.²⁴⁷ Významnou je podmínka takové rozhodnutí, jímž se právě nařizuje výkon cizího rozhodčího nálezu, odůvodnit. V odůvodnění se soud musí jednak vypořádat s otázkou uznání²⁴⁸ a jednak s nařízením samotného výkonu rozhodnutí, což vyplývá přímo ze samotného znění ustanovení zákona.²⁴⁹

Na základě výše uvedeného budou pro výkon cizího rozhodčího nálezu dále aplikovatelná ta ustanovení, jež se použijí pro výkon místního rozhodčího nálezu. Tyto jsou vyloženy v předešlé kapitole. Vzhledem k tomu, že vykonatelný rozhodčí nález je exekucním titulem jak pro soudní výkon rozhodnutí, tak pro řízení exekucní, měl by mít oprávněný možnost využít obě tato vykonávací řízení, neboť vykonatelným titulem je i „rozhodčí nález vydaný rozhodčími orgány v jiném státě, pokud k jeho výkonu na území ČR není třeba zvláštního uznání“,²⁵⁰ a tedy i nález spadající do působnosti Newyorské úmluvy.²⁵¹ Tohoto názoru je i Ústavní soud České republiky, který judikoval, že Newyorská úmluva má přednost před zákonem a nestanoví žádný požadavek na opatření cizího rozhodčího nálezu doložkou právní moci a vykonatelnosti, přičemž tak „postačuje, že rozhodčí nález je konečný a závazný pro strany a že strany zavazují jej neodkladně splnit“.²⁵² Tento závěr není ani v rozporu § 37 odst. 2 písm. b) EŘ, podle kterého exekucní návrh lze podat tehdy, má-li být exekuce vedena „podle cizího rozhodnutí, u něhož bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy nebo rozhodnuto o uznání“,²⁵³ jelikož „za ekvivalent cizího rozhodnutí prohlášeného za

---

²⁴³ § 121 ZMPS.

²⁴⁴ V případě posouzení podmínky vzájemnosti má soud možnost podle § 13 ZMPS se obrátit na Ministerstvo spravedlnosti a požádat jej o sdělení, zda je ve vztahu k určitému státu tato podmínka vzájemnosti splněna.

²⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. října 2008, sp. zn. 20 Nd 125/2007.

²⁴⁶ Např. předložení platného cizího rozhodčího nálezu, existence platné rozhodčí doložky, resp. rozhodčí smlouvy podle čl. II Newyorské úmluvy či splnění podmínky vzájemnosti podle čl. I Newyorské úmluvy.

²⁴⁷ § 122 odst. 2 ZMPS.

²⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. října 2008, sp. zn. 20 Nd 125/2007.

²⁴⁹ § 122 odst. 2 ZMPS „Výkon rozhodnutí cizího rozhodčího nálezu se nařizuje rozhodnutím českého soudu, které je třeba odůvodnit.“

²⁵⁰ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ a kol., op. cit., s. 241, para. 19.

²⁵¹ Tamtéž.

²⁵² Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 10. května 2010, sp. zn. IV.ÚS 189/10.

²⁵³ § 37 odst. 2 písm. b) EŘ.

*vykonatelné je třeba považovat taková cizí rozhodnutí, která jsou podle příslušných nástrojů považována za automaticky vykonatelná bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti“.*²⁵⁴ Takovým nástrojem, podle kterého je cizí rozhodnutí automaticky vykonatelné a prohlášení vykonatelnosti není potřeba, je i Newyorská úmluva. Z tohoto důvodu může být na základě cizího rozhodčího nálezu spadajícího do působnosti Newyorské úmluvy exekuční návrh podán.²⁵⁵

S tímto však není zcela v souladu judikatura Nejvyššího soudu České republiky, jak je vysvětleno níže.

---

²⁵⁴ BŘICHÁČEK, Tomáš. In: BŘÍZA, BŘICHÁČEK, FIŠEROVÁ, HORÁK, PTÁČEK, SVOBODA, op. cit., s. 127.

²⁵⁵ JIRMANOVÁ, Miroslava. In: KASÍKOVÁ a kol., op. cit., s. 219-225, para. 8.

4.2 Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu České republiky

Současná rozhodovací praxe soudů České republiky se vyznačuje odlišným přístupem k výkonu cizích a národních rozhodčích nálezů spočívajícím v požadavku dřívějšího uznání cizího rozhodčího nálezu ve vztahu k jeho vykonání v rámci exekučního řízení. Tento názor, který vychází zejména z povahy pověření soudního exekutora k vedení předmětného exekučního řízení jako nikoli rozhodnutí neobsahující navíc řádné odůvodnění, není zcela v souladu s Newyorskou úmluvou a oprávněnému přináší celou řadu těžkostí.

Předmětný postoj prolínající se českou judikaturou vychází zejména z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016,²⁵⁶ vztahující se však toliko na cizí soudní rozhodnutí, a ne cizí rozhodčí nálezy. Soud judikoval, že cizí soudní rozhodnutí není možné vykonat v rámci exekučního řízení, pokud nebude v rámci dřívějšího zvláštního řízení uznáno. Konkrétně Nejvyšší soud České republiky uvedl, že: „*Nařídít výkon cizího rozhodnutí [pozn. cizí soudní rozhodnutí], které bylo vydáno ve státě, s nímž Česká republika není vázána žádnou mezinárodní smlouvou upravující uznávání a výkon, lze pouze na základě rozhodnutí českého soudu, které je třeba odůvodnit, a jelikož pověření soudního exekutora daný požadavek nesplňuje, nelze než uzavřít, že jeho prostřednictvím není možné akceptovat uznání vykonatelnosti takového cizího rozhodnutí na našem území. Jinými slovy výkon cizího rozhodnutí, jež podléhá úpravě podle ustanovení § 14 až 16 ZPMS, lze provést jen soudním výkonem rozhodnutí, přičemž exekuci prostřednictvím exekučního řádu lze v takovémto případě provést pouze podle cizího rozhodnutí, které bylo uznáno na základě zvláštního rozhodnutí českého soudu podle ustanovení § 16 odst. 2 ZPMS, tedy rozsudkem, který je třeba odůvodnit, a to jak v případě vyhovění návrhu na uznání cizího rozhodnutí, tak i v případě jeho zamítnutí.*“

Při odůvodňování rozhodnutí se Nejvyšší soud České republiky musel nejprve vypořádat s otázkou, který právní předpis či mezinárodní smlouva je na daný případ aplikovatelná. Vzhledem k tomu, že exekučním titulem bylo cizí soudní rozhodnutí vydané na území Spojených států amerických, resp. Floridě, se kterými Česká republika neměla [pozn. ke dni 8. prosince 2019 stále nemá] uzavřenou žádnou dvoustrannou ani mnohostrannou mezinárodní smlouvu regulující spolupráci ohledně uznání a výkonu soudního rozhodnutí, aplikoval ZPMS.

Následně soud vyjmenoval ustanovení důležitá pro tento případ. Uvedl, že podle § 43a odst. 5 EŘ nařízení exekuce a pověření soudního exekutora není soudním rozhodnutím a

---

²⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016.

účastníkům řízení se nedoručuje s tím, že o zahájení exekuce se pouze obeznámí doručením vyrozumění o jejím zahájení.²⁵⁷ Ustanovení § 16 odst. 1 ZMPS stanoví, že uznání cizího rozhodnutí v majetkových věcech se nevyslovuje zvláštním výrokem. Cizí rozhodnutí je uznáno tím, že český orgán veřejné moci k němu přihlédne, jako by šlo o rozhodnutí právě českého orgánu veřejné moci.

Soud dále ve svém odůvodnění konstatoval, že na základě § 16 odst. 3 ZMPS cizí soudní rozhodnutí nepodléhá žádnému speciálnímu řízení o uznání ani prohlášení o vykonatelnosti s tím, že lze přímo podat, a sice, návrh na soudní výkon rozhodnutí. Nicméně, vždy v rámci předběžné otázky soud posoudí, zda cizí soudní rozhodnutí podmínky pro uznání splňuje. V případě, že tyto splňuje, nařídí soud výkon rozhodnutí, přičemž toto rozhodnutí musí být vždy odůvodněno. Jednak pro zhodnocení postupu soudu při posuzování otázky splnění předpokladů pro nařízení soudního výkonu rozhodnutí a jednak pro odůvodnění případného opravného prostředku. Naopak u cizího soudního rozhodnutí, jež bylo již dříve uznáno v rámci zvláštního řízení, takové posouzení podmínek uznání nebude prováděno a bude s ním zacházeno jako s tuzemským exekučním titulem. V takovém případě lze podat jak návrh na nařízení soudního výkonu rozhodnutí, tak i návrh exekuční. V opačném případě, a tedy za situace, kdy předchozí uznání neproběhlo, lze cizí rozhodnutí vykonat toliko v rámci soudního výkonu rozhodnutí.

Závěrem Nejvyšší soud České republiky dodal, že sice § 130 odst. 1 EŘ stanoví, že veškerá ustanovení obsažená ve zvláštních právních předpisech hovořící o soudním výkonu rozhodnutí se aplikují i na řízení exekuční podle EŘ, ale tato se vztahují pouze na rozhodnutí vydaná v rámci exekučního řízení a způsoby provádění exekuce, a nikoli na zahájení exekučního řízení. Důvodem je fakt, že pověření soudního exekutora vedením exekuce není rozhodnutím, neobsahuje odůvodnění a opravný prostředek proti němu zákon neumožňuje.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. listopadu 2016, sp. zn. 20 Cdo 1165/2016,²⁵⁸ zabývající se uznáním a výkonem cizího rozhodčího nálezu podle Newyorské úmluvy, se na předchozí zmíněné rozhodnutí odkazuje. V tomto případě byla Nejvyšším soudem České republiky aplikována právě Newyorská úmluva s tím, že podle jejího čl. III každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde je nález uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích. Těmito předpisy jsou

---

²⁵⁷ § 44 odst. 1 EŘ.

²⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. listopadu 2016, sp. zn. 20 Cdo 1165/2016.

OSŘ a EŘ, přičemž podle § 40 odst. 1 písm. c) EŘ je vykonatelný rozhodčí nález exekučním titulem.

Ačkoliv Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí uvádí, že Newyorská úmluva je přímo aplikující se mezinárodní smlouvu, a cizí rozhodčí nálezy spadající do její působnosti jsou tak titulem výkonu rozhodnutí, aniž by bylo třeba dřívějšího zvláštního řízení k jejich uznání, samo o sobě to podle Nejvyššího soudu České republiky však neznamená, že jsou i způsobilým exekučním titulem, resp. způsobilým titulem k exekučnímu řízení prostřednictvím soudních exekutorů. Podle § 37 odst. 2 EŘ²⁵⁹ by tomu tak mohlo být pouze za předpokladu právě dřívějšího „rozhodnutí o uznání“, čemuž v daném případě nebylo. To je zdůvodňováno tím, že rozdílně od nařízení soudního výkonu cizího rozhodnutí, resp. předmětného cizího rozhodčího nálezu, a jeho obligatornímu odůvodnění, při soudním pověření exekutora vedením exekuce splnění takové podmínky nepřichází v úvahu. Nejvyšší soud České republiky se současně odkázal na výše uvedené usnesení ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016.

Nejvyšší soud České republiky v tomto rozhodnutí dospěl ke stejnému závěru, a sice, že cizí rozhodnutí, resp. cizí rozhodčí nález náležející do působnosti Neworské úmluvy nelze v rámci exekučního řízení vykonat bez jeho předchozího uznání.

S právními názory vyslovenými v jednotlivých výše uvedených usneseních Nejvyššího soudu České republiky, konkrétně sp. zn. 20 Cdo 1349/2016 a sp. zn. 20 Cdo 1165/16, se ztotožnil Nejvyšší soud České republiky i ve svém rozhodnutí ze dne 16. srpna 2017, sp.zn. 20 Cdo 5882/2016.²⁶⁰ Nejvyšší soud České republiky zdůraznil, že je především rozhodné, že se v exekučním řízení o nařízení exekuce nerozhoduje, jelikož pověření soudního exekutora vedením exekuce není rozhodnutím, neobsahuje odůvodnění a nelze proti němu podat opravný prostředek. Proto předmětné neformální uznání cizího rozhodčího nálezu lze učinit toliko soudem a nikoli v rámci exekučního řízení. Konkrétně Nejvyšší soud České republiky uvedl, že s výše zmíněným usnesením ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016, se nelze než ztotožnit neboť *„pověřením soudního exekutora podle exekučního řádu nemohlo dojít k uznání cizího rozhodnutí, neboť toto pověření se rozhodných podmínek uznání a výkonu cizích titulů nedotýká, a jak bylo*

---

²⁵⁹ § 37 odst. 2 EŘ „Oprávněný může podat exekuční návrh podle tohoto zákona, a) nesplní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul podle tohoto zákona, a b) není-li exekučním titulem rozhodnutí o péči o nezletilé děti, ve věcech ochrany proti domácímu násilí, orgánů Evropské unie nebo cizí rozhodnutí; exekuční návrh lze však podat tehdy, má-li být exekuce vedena podle rozhodnutí o výživném na nezletilé děti nebo podle cizího rozhodnutí, u něhož bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy nebo **rozhodnuto o uznání.**“

²⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. srpna 2017, sp. zn. 20 Cdo 5882/2016.

vícekrát zaznamenáno, není „rozhodnutím“, jímž se – byť pouhým „přihlednutím“ – výkon rozhodnutí (exekuce) nařizuje.“ Stejně tak zdůraznil, že „není v kolizi ani s Newyorskou úmluvou ani Smlouvou, pakliže jejich zásady se v tuzemském právním prostředí neuplatňují (v úplnosti) jen v jednom ze dvou režimů výkonu rozhodčích nálezů, v režimu exekučním, zůstávají-li nedotčeny pro režim druhý, totiž pro jejich výkon soudní. Nic dovolatelce nepřekáží podat návrh na nařízení právě takového (soudního) výkonu. O situaci v čl. III. Newyorské úmluvy zapovězeném stanovení „podstatně tíživějších podmínek nebo vyšších soudních poplatků“ zde nejde, neboť stejné poměry panují při soudním výkonu i ohledně rozhodčích nálezů tuzemských.“

Závěrem Nejvyšší soud České republiky upozornil, že na jeho uvedeném odůvodnění nemění nic ani § 130 odst. 1 EŘ upravující použití těch ustanovení zvláštních předpisů na exekuční řízení, která hovoří o soudním výkonu rozhodnutí.²⁶¹

Naposledy Nejvyšší soud České republiky ve svém usnesení ze dne 24. října 2017, sp. zn. 20 Cdo 3422/2017,²⁶² uvedl, že „právní názor týkající se podmínek vykonatelnosti cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení je součástí sice recentní, leč již ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu; Nejvyšší soud proto neshledal důvod se od ní odchýlit (§ 237 o. s. ř.) a dovolání oprávněné tak podle ustanovení § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. jako nepřípustné odmítl“, a následně v usnesení ze dne 26. září 2018, sp. zn. 20 Cdo 478/2018,²⁶³ potvrdil svůj názor z předchozích rozhodnutí, že exekuční řízení nelze vést bez předchozího zvláštního uznání. Nejvyšší soud České republiky konkrétně uvedl, že „v souvislosti s výkladem § 37 odst. 2 ex. řádu a možností vést exekuční řízení podle přímo použitelné mezinárodní smlouvy Nejvyšší soud připomíná, že přijal závěr, že bez předchozího uznání rozhodnutí nelze exekuční řízení vést.“ Obdobně bylo judikováno i v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. června 2018, sp. zn. 20 Cdo 1754/2018.²⁶⁴

---

²⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. srpna 2017, sp. zn. 20 Cdo 5882/2016.

²⁶² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. října 2017, sp. zn. 20 Cdo 3422/2017.

²⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. září 2018, sp. zn. 20 Cdo 478/2018.

²⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. června 2018, sp. zn. 20 Cdo 1754/2018.

4.3 Analýza rozhodovací praxe Nejvyššího soudu České republiky

S výše projudikovaným názorem, a sice, že cizí rozhodčí nález vydaný podle Newyorské úmluvy lze vykonat toliko v soudním výkonu rozhodnutí, přičemž pro účely exekučního řízení musí být nejprve uznán ve zvláštním řízení, nelze souhlasit.

Nejprve z důvodu nikoli správné interpretace hojně citovaného ustanovení § 37 odst. 2 písm. b) EŘ Nejvyšším soudem České republiky. Předmětné ustanovení stanoví, že oprávněný může podat exekuční návrh, „*má-li být exekuce vedena podle cizího rozhodnutí, u něhož bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy nebo rozhodnuto o uznání*“.²⁶⁵ Toto by se na první pohled mohlo zdát sporným a jevit potřebu dřívějšího rozhodnutí o uznání ve vztahu k exekučnímu řízení. Nicméně vzhledem k tomu, že Newyorská úmluva, jak bylo již výše řečeno, se řadí mezi přímo použitelné mezinárodní smlouvy, u jejíž nálezů bylo upuštěno od prohlášení vykonatelnosti a jsou považovány za vykonatelný exekuční titul,²⁶⁶ jsou podmínky podle § 37 odst. 2 písm. b) splněny. Oprávněný by měl být tak oprávněn podat exekuční návrh i na podkladě cizího rozhodčího nálezu vydaného v režimu Newyorské úmluvy, aniž by byl povinen nejprve žádat o jeho uznání.

Rovněž nelze souhlasit s tím, že Nejvyšší soud České republiky založil svoji ustálenou judikaturu ohledně této problematiky na svém usnesení²⁶⁷ týkajícího se toliko cizího soudního rozhodnutí. Navíc ji založil na případě, kdy Nejvyšší soud České republiky zcela aplikoval ZMPS, jelikož Česká republika neměla se státem, kde bylo cizí soudní rozhodnutí vydáno, uzavřenou žádnou mezinárodní smlouvu upravující uznávání a výkon takového rozhodnutí, jež by se aplikovala přednostně. Proto závěr Nejvyššího soudu České republiky vyslovený v předmětném usnesení, a sice, že cizí soudní rozhodnutí lze bez předchozího zvláštního uznání vykonat pouze v rámci soudního výkonu rozhodnutí, nelze na cizí rozhodčí nález spadajícího do režimu Newyorské úmluvy aplikovat. Newyorská úmluva má totiž v souladu s čl. 10 Ústavy ČR aplikační přednost před zákonem, přičemž ve svém čl. III stanoví podmínku, že „*pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky*

---

²⁶⁵ § 37 odst. 2 písm. b) EŘ.

²⁶⁶ BŘICHÁČEK, Tomáš. In: BŘÍZA, BŘICHÁČEK, FIŠEROVÁ, HORÁK, PTÁČEK, SVOBODA, op. cit., s. 127; JIRMANOVÁ, Miroslava. In: KASÍKOVÁ a kol., op. cit., s. 219-225, para. 8; KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ a kol., op. cit., s. 241, para. 19.

²⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016.

*nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních“.*²⁶⁸

Jinými slovy proces uznání, resp. výkonu cizích rozhodčích nálezů musí tuto podmínku splňovat.

V této souvislosti se lze ztotožnit s názorem, že v případě soudního výkonu rozhodnutí podmínky uznání a výkonu jak cizího, tak místního nálezu jsou stejné, a nikoli tedy znevýhodňující. Nicméně to neznamená, že tento je s čl. III Newyorské úmluvy v souladu, neboť v případě českého rozhodčího nálezu má oprávněný možnost využít alternativní vykonávací řízení v podobě řízení exekučního, aniž by potřeboval získat předchozí zvláštní uznání tohoto rozhodčího nálezu. Vzhledem k tomu, že podmínky soudního výkonu rozhodnutí a exekuce jsou stanoveny poměrně odlišně a nabízí tak zcela jiné možnosti, musí být i oprávněnému, jemuž svědčí právo z cizího rozhodčího nálezu, umožněn přístup k oběma vykonávacím řízením, a nikoli toliko k soudnímu výkonu rozhodnutí. Proto postoj Nejvyššího soudu České republiky, že v případě cizího rozhodčího nálezu se oprávněný může domáhat výkonu rozhodnutí pouze prostřednictvím soudního výkonu rozhodnutí, přičemž v případě tuzemského rozhodčího nálezu se oprávněný může domáhat svého přiznaného práva i prostřednictvím řízení exekučního, není pro tolik rozdílné podmínky těchto dvou vykonávacích řízení správný. Na tom nemění nic ani odůvodnění Nejvyššího soudu České republiky, že cizí rozhodčí nález nelze bez předchozího uznání vykonat v rámci řízení exekučního, a to z důvodu, že nařízení exekuce a pověření soudního exekutora jejím vedením není rozhodnutím navíc absentujícím odůvodněním ve vztahu ke splnění podmínek jak uznání, tak výkonu, neboť toto rovněž je projevem podstatně tíživějších podmínek. Takový výklad čl. III Newyorské úmluvy mající aplikační přednost zkrátka není v souladu s interpretačními pravidly aplikovatelnými na mezinárodní smlouvy, jelikož žádným použitelným výkladem i s ohledem na přípravné práce k Newyorské úmluvě nelze dospět k závěru, že by autoři Newyorské úmluvy takovou situaci nepovažovali za podstatně tíživější podmínky.

Zásadní rozdíl mezi oběma vykonávacími řízeními spočívá zejména v rozdílném požadavku ohledně znalosti oprávněného o majetkových poměrech povinného. Oprávněný je totiž v návrhu na nařízení soudního výkonu rozhodnutí povinen označit majetek povinného a současně navrhnout způsob jeho postižení. Takový požadavek však v případě exekučního návrhu stanoven není, přičemž soudní exekutor je navíc oprávněn zjišťovat od příslušných třetích osob nejen informace o osobě povinného, ale i, a to především, právě informace o jeho majetku. To je pro oprávněného zcela zásadní, jelikož za situace, kdy mu není znám žádný majetek, nemůže návrh na nařízení

---

²⁶⁸ Čl. III Newyorské úmluvy.

soudního výkonu rozhodnutí podat, popř. tento mu bude odmítnut.²⁶⁹ Za současného judikatorního názoru mu v tomto případě zbývá toliko se domáhat nejdříve ve zvláštním řízení rozhodnutí o uznání a teprve poté podat exekuční návrh, přičemž tenhle postup přináší pro oprávněného spousta úskalí. Jednak podmínka dřívějšího uznání vyslovená Nejvyšším soudem České republiky nemá v ZMPS, a to na rozdíl od soudního výkonu rozhodnutí, oporu. ZMPS takový postup výslovně neupravuje. Přesto je dovozováno, že navzdory tomu, že se definice cizího rozhodnutí podle ZMPS na cizí rozhodčí nález nevztahuje,²⁷⁰ mělo by analogickým postupem stanoveným právě pro cizí rozhodnutí²⁷¹ umožňující jeho uznání ve zvláštním řízení být takové uznání možné i pro cizí rozhodčí nálezy. V důsledku toho by pak měl oprávněný možnost podat i exekuční návrh. Opačný případ by byl „*příkrým a zcela neodůvodněným důsledkem z hlediska reality a potřeb praxe.*“²⁷² Jednak tímto řízením o uznání je dána povinnému možnost vyhnout se následnému vykonávacímu řízení tím, že se veškerého majetku nacházejícího se na území České republiky zbaví. To mu umožňuje nikoli existence institutu znemožňujícího dispozici s majetkem v podobě neúčinnosti takového právního jednání v průběhu uznávacího řízení, rozdílně od řízení vykonávacího. Zásadním je, že povinný, resp. dlužník, je v tomto řízení v postavení účastníka,²⁷³ což znamená, že jsou mu soudem doručována jednotlivá podání, přípisy, rozhodnutí. Je tak dostatečně informován o zájmu oprávněného ve vztahu k jeho majetku, avšak za současné možnosti dispozice s ním. To poměrně komplikuje možnost oprávněného domáhat se svého práva.²⁷⁴

Možným institutem umožňujícím zjištění majetku připadajícím v úvahu je „prohlášení o majetku“,²⁷⁵ které je možné využít zejména v rámci soudního výkonu rozhodnutí. Je však nutné takový návrh učinit před podáním samotného návrhu na nařízení vykonávacího řízení.²⁷⁶ Je nicméně otázkou, zda za současného judikatorního názoru by tento institut byl pro cizí rozhodčí nález využitelný. Tento říká, že cizí rozhodčí nález se sice uznává tím, že se k němu přihlédne, jako by šlo o místní rozhodčí nález, avšak současně říká, že tohle je možné toliko v rámci

---

²⁶⁹ § 43 odst. 2 OSŘ.

²⁷⁰ Podle § 14 ZMPS se cizím rozhodnutím rozumí „*rozhodnutí soudů cizího státu a rozhodnutí úřadů cizího státu o právech a povinnostech, o kterých by podle jejich soukromoprávní povahy rozhodovaly v České republice soudy, stejně jako cizí soudní smíry a cizí notářské a jiné veřejné listiny v těchto věcech.*“

²⁷¹ § 16 odst. 2 ZMPS.

²⁷² BŘÍZA, Petr, BŘICHÁČEK, Tomáš. In: BŘÍZA, BŘICHÁČEK, FIŠEROVÁ, HORÁK, PTÁČEK, SVOBODA, op. cit., s. 708.

²⁷³ JIRMANOVÁ, Miroslava. In: PAUKNEROVÁ, Monika. Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 119.

²⁷⁴ Praktická úskalí výkonu zahraničních rozhodčích nálezů. In: *Epravo.cz* [online]. Praha: EPRAVO.CZ, 2019 [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prakticka-uskali-vykonu-zahranicnich-rozhodcich-nalezu-108630.html>

²⁷⁵ § 260 an. OSŘ.

²⁷⁶ § 260a odst. 1 OSŘ.

rozhodnutí, které musí být odůvodněno. Stejně jako nařízení exekuce a pověření soudního exekutora se nařízení prohlášení o majetku nicméně nejeví jako rozhodnutí ve formálním slova smyslu, ale spíše jako faktický úkon. To vyplývá z odborné literatury, která říká, že za předpokladu splnění všech požadavků k prohlášení o majetku „*soud bez rozhodování pokračuje v řízení tak, že povinného předvolá k prohlášení o majetku*“.²⁷⁷ Obdobně uvádí i Alena Macková, že „*pokud návrh na prohlášení o majetku splňuje všechny požadavky zákona, soud povinného k prohlášení o majetku předvolá*“, přičemž „*předvolání k prohlášení o majetku musí obsahovat účel výsledku a poučení o následcích, pokud bude prohlášení o majetku povinným odmítnuto nebo pokud by vypověděl nepravdivě nebo údaje o svém majetku hrubě zkreslil*“.²⁷⁸ Je možné, že by tak muselo dojít opět ke zvláštnímu uznávacímu řízení. Pokud by však i za současné judikatury Nejvyššího soudu České republiky byl tento institut využitelný, soud by si podmínky uznání rovněž posoudil v rámci předběžné otázky. Přesto se tento institut jeví spíše obsolentním, a to pro svoji nefunkčnost ve vztahu k trestnímu řízení, které hrozí v případě lživého či neúplného prohlášení o majetku.²⁷⁹ To vyplývá z potřeby vylíčení takových skutečností v případném trestním oznámení, jež důvodně nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin.²⁸⁰ Při neznalosti majetkových poměrů povinného je poměrně obtížné takový požadavek naplnit. Naopak při znalosti majetkových poměrů by oprávněný mohl rovnou podat návrh na nařízení soudního výkonu rozhodnutí, aniž by činil návrh k prohlášení o majetku.

V této souvislosti se i institut tzv. pomoci soudu rovněž nejeví jako přínosný. Jednak jeho využití je omezeno pouze pro majetek týkající se výlučně mzdy či existence účtů,²⁸¹ jednak sankce za neposkytnutí požadovaných informací povinným je pokuta pouze v maximální výši 50000 Kč. Tu lze však uložit i opakovaně.²⁸² Vzhledem k tomu, že mezinárodní rozhodčí řízení jsou poměrně drahou záležitostí a jedná se tak především o spory, jejichž částky několikanásobně převyšují maximální výši pokuty, lze si představit, že povinný raději zaplatí pokutu, i když třeba opakovaně, a během toho se bude zbavovat zejména finančních prostředků na jeho účtech. Takový postup mu totiž umožňuje nikoli znemožněná dispozice s majetkem při užití tohoto institutu.

Poměrně významný rozdíl mezi jednotlivými civilními vykonávacími řízeními spočívá i v jejich nákladech, kdy právě soudní výkon rozhodnutí podléhá soudnímu poplatku, který se

---

²⁷⁷ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ, a kol., op. cit., s. 1031-1033, para. 5.

²⁷⁸ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, MACKOVÁ a kol., op. cit., s. 49.

²⁷⁹ 227 TŽ.

²⁸⁰ 158 TŘ.

²⁸¹ § 260 odst. 2 OSŘ.

²⁸² § 53 OSŘ.

v závislosti na druhu a výši plnění může pohybovat až v řádu milionů Kč.²⁸³ Tato povinnost však není stanovena u řízení exekučního. V rámci něho je soudní exekutor pouze oprávněn a nikoli povinen uložit oprávněnému složení zálohy na náklady exekučního řízení.²⁸⁴ Tento institut však funguje obdobně i u soudního výkonu rozhodnutí.²⁸⁵ Předmětný soudní poplatek je tak poměrně velká zátěž při domáhání se svého práva, která je ovšem vlastní pouze pro soudní výkon rozhodnutí.

---

²⁸³ Viz kapitola 3 této práce.

²⁸⁴ § 30 písm. b) EŘ.

²⁸⁵ § 270 odst. 3 OSŘ.

4.4 Závěr

Závěrem lze konstatovat, že judikatura Nejvyššího soudu České republiky není v souladu s čl. III Newyorské úmluvy, jelikož dle výše uvedeného, předpisy České republiky, resp. jejich judikatorní výklad přisuzuje odlišné postavení cizím rozhodčím nálezům spadajícím do působnosti Newyorské úmluvy ve vztahu k jeho uznání a výkonu na území České republiky, než je tomu u rozhodčích nálezů místních.

Tomu je tak především kvůli výkladu českých právních předpisů způsobem, jenž neumožňuje provést exekuční řízení bez předchozího vysloveného uznání cizího rozhodčího nálezu a oprávněnému nezbyvá nic jiného, než buď podat návrh na soudní výkon rozhodnutí, avšak to pouze v případě informovanosti o majetku povinného, anebo zažádat nejdříve o uznání cizího rozhodčího nálezu, které může povinný natahovat různými procesními obstrukcemi a během toho se zbavovat svého majetku. Takový názor Nejvyšší soud České republiky zaujal i přesto, že Newyorská úmluva se řadí mezi přímo aplikovatelné smlouvy, jež mají přednost před zákonem.

5 Závěr

Vzhledem k ambici Newyorské úmluvy stát se široce uznávaným nástrojem na poli mezinárodního rozhodčího řízení, nechali její autoři stanovení procesních pravidel *stricto sensu* upravující proces uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů na samotných Smluvních státech, avšak za určitých podmínek. Jednou z těchto je i podmínka obsažená v čl. III Newyorské úmluvy zakazující stanovení takových pravidel, jež by znamenala podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky pro cizí rozhodčí nálezy, než je tomu pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních.²⁸⁶

Zákonodárce v České republice stanovil konstrukci, že se cizí rozhodčí nálezy spadající do působnosti Newyorské úmluvy vykonají jako rozhodčí nálezy české s tím, že se k jejich uznání přihlédne. Stejně jako místní rozhodčí nálezy nepodléhají uznání v rámci zvláštního řízení, a tedy zákon nestanoví podstatně tíživější podmínky pro jejich uznání a výkon. Nicméně podle judikatury Nejvyššího soudu České republiky tohle platí pouze ve vztahu k soudnímu výkonu rozhodnutí, a nikoli řízení exekučnímu. Tento tyto závěry zdůvodnil jednak použitelností § 37 odst. 2 písm. b) EŘ a v něm stanovené mimo jiné podmínky v podobě dřívějšího uznání cizího rozhodnutí ve vztahu k řízení exekučnímu,²⁸⁷ jednak formou nařízení exekuce a pověření soudního exekutora. Toto není totiž rozhodnutím ve formálním smyslu a podle Nejvyššího soudu České republiky nelze u něj splnit podmínku odůvodnění podle § 122 odst. 2 ZMPS, a to nejen ve vztahu k uznání, ale i nařízení výkonu rozhodčího nálezu.

S tímto odůvodněním nelze souhlasit, jelikož Newyorská úmluva se řídí režimem čl. 10 Ústavy ČR, přičemž cizí rozhodčí nálezy spadající do její působnosti je vykonatelným exekučním titulem, u kterého je upuštěno od nutnosti prohlášení vykonatelnosti, a tedy splňuje podmínky rovněž stanovené § 37 odst. 2 písm. b) EŘ pro podání exekučního návrhu. Tyto však stanoví rozdílně, a sice, že oprávněný může podat exekuční návrh, má-li být exekuce vedena na základě cizího rozhodnutí podle přímo použitelné mezinárodní smlouvy.²⁸⁸

S názorem Nejvyššího soudu České republiky nelze souhlasit i z důvodu, že tento je v rozporu s čl. III Newyorské úmluvy, jelikož stanoví podstatně tíživější podmínky pro uznání, resp. výkon cizího rozhodčího nálezu. Jak se prolíná celým textem, není pro účely provedení exekuce ani pro účely provedení soudního výkonu rozhodnutí potřeba žádného předchozího uznání národního

---

²⁸⁶ Čl. III Newyorské úmluvy.

²⁸⁷ § 37 odst. 2 písm. b) EŘ.

²⁸⁸ Tamtéž.

rozhodčího nálezu a vzhledem k rozdílnosti obou civilních vykonávacích řízení je pro soulad s Newyorskou úmluvou důležité, aby proces výkonu cizího rozhodčího nálezu nebyl zatížen zvláštním uznávacím řízením, resp. jakýmkoli takovým dodatečným řízením, a byl umožněn jeho výkon za stejných podmínek jako výkon rozhodčího nálezu místního. Za současného judikatorního názoru tahle podmínka splněna není, jelikož soudní výkon rozhodnutí, požaduje, a to rozdílně od řízení exekučního, zejména znalost majetkových poměrů povinného. Tento požadavek může být poměrně velkým problémem v případě, kdy oprávněný není o takovém majetku obeznámen. V této situaci tak může oprávněný využít nikoli účinný institut prohlášení o majetku, a to za předpokladu, že tento institut bude vůbec v souvislosti s cizím rozhodčím nálezem využitelný, či se vydat směrem zvláštního uznávacího řízení. S tímto však není spojeno omezení dispozice s majetkem, což jinými slovy znamená, že povinný se může bezelstně během tohoto jej zbavovat. K případnému vykonávacímu řízení tak nemusí vůbec dojít a oprávněnému nebude dána možnost domáhat se svého práva.

Z tohoto důvodu není podle mého názoru judikatura Nejvyššího soudu České republiky správná, jelikož klade podstatně tíživější podmínky na uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu oproti rozhodčímu nález českému, a to i v případě, kdy si je Nejvyšší soud České republiky vědom předmětného ustanovení a Newyorskou úmluvu sám označuje za mezinárodní smlouvu spadající pod čl. 10 Ústavy ČR. Lze si jen těžko představit, že i vzhledem k interpretačním pravidlům mezinárodního práva, by mohl takový stav uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu být vůbec s čl. III Newyorské úmluvy v souladu.

Řešení této situace není nesnadné, jelikož stačí změnit judikaturu Nejvyššího soudu České republiky a respektovat zákaz dvojího standardu. Je důležité interpretovat české právní předpisy v souladu s přímo aplikovatelnou Newyorskou úmluvou, případně ustanovení jí odporující nepoužít. Nelze však tvrdit, že cizímu rozhodčímu nález spadajícímu pod Newyorskou úmluvu náleží stejné postavení jako rozhodčímu nález českému v případě, kdy jej nelze bez předchozího zvláštního souhlasu v exekučním řízení vykonat.

Seznam použitých zdrojů

1 Monografie

BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. V Praha: C.H. Beck, 2012. 1776 s. ISBN 978-80-7179-342-7.

BORN, Gary B. *International commercial arbitration*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2009. 3398 s. ISBN 978-90-411-2759-4.

BORN, Gary B. *International arbitration: cases and materials*. Second Edition. New York: Wolters Kluwer, 2015. 1368 s. ISBN 978-1-4548-3920-0.

BŘÍZA, Petr, BŘICHÁČEK, Tomáš, FIŠEROVÁ, Zuzana, HORÁK, Pavel, PTÁČEK, Lubomír, SVOBODA, Jiří. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 767 s. ISBN 978-80-7400-528-2.

ČEPELKA, Čestmír, ŠTURMA, Pavel. *Mezinárodní právo veřejné*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. 881 s. ISBN 978-80-7179-728-9.

FOUCHARD, Philippe, GAILLARD, Emmanuel, GOLDMAN, Berthold. *Fouchard, Gaillard, Goldman on international commercial arbitration*. Haag: Kluwer Law International, 1999. 1320 s. ISBN 90-411-1025-9.

KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. 1167 s. ISBN 978-80-7400-630-2.

KOMISE OSN PRO MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ PRÁVO (UNCITRAL). *UNCITRAL Secretariat Guide on the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards*. Vídeň: Publishing and Library Section, United Nations Office at Vienna, 2016. 352 s. ISBN: 978-92-1-133851-5.

KRONKE, Herbert, NACIMIENTO, Patricia, OTTO, Dirk (eds.). *Recognition and enforcement of foreign arbitral awards: a global commentary on the New York Convention*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2010. 617 s. ISBN 978-90-411-2356-5.

MEZINÁRODNÍ RADA PRO OBCHODNÍ ARBITRÁŽE (ICCA). *ICCA's guide to the interpretation of the 1958 New York Convention: a handbook for judges*. Mezinárodní rada pro obchodní arbitráž (ICCA), 2011. 179 s. ISBN 978-90-817251-1-8.

MOSES, Margaret L. *The principles and practice of international commercial arbitration*. Third Edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 432 s. ISBN 978-1-316-60628-5.

PAUKNEROVÁ, Monika, ROZEHNALOVÁ, Naděžda, ZAVADILOVÁ, Marta a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 928 s. ISBN 978-80-7478-368-5.

PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústavní právo a státověda. II. díl. Ústavní právo České republiky*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2015. 1152 s. ISBN 978-80-7502-084-0.

SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. 1627 s. ISBN 978-80-7400-673-9.

ŠÍNOVÁ, Renáta, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015. 359 s. ISBN 978-80-7400-600-5.

WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. 384 s. ISBN 978-80-7502-299-8.

WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 336 s. ISBN 978-80-7552-427-0.

2 Právní předpisy a mezinárodní smlouvy

Ústavní zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 395/2001 Sb., kterým se mění ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon České národní rady č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 74/1959 Sb., o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

Vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Úmluva o protokolu o doložkách o rozsudím, č. 191/1931 Sb.

Úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků, č. 192/1931 Sb.

Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, *Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards*. Datum sjednání 10. června 1958, vstup v platnost 7. června 1959, UNTC No. 4739.

Vídeňská úmluva o smluvním právu, *Vienna Convention on the Law of Treaties*. Datum sjednání 23. května 1969, vstup v platnost 27. ledna 1980, UNTC No. 18232.

3 Soudní a jiná rozhodnutí

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 10. září 2014, sp. zn. I. ÚS 3859/13.

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 10. května 2010, sp. zn. IV.ÚS 189/10.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. října 2008, sp. zn. 20 Nd 125/2007.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016, uveřejněné pod číslem 110/2017.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. listopadu 2016, sp. zn. 20 Cdo 1165/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. srpna 2017, sp. zn. 20 Cdo 5882/2016, uveřejněné pod číslem 146/2018.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. října 2017, sp. zn. 20 Cdo 3422/2017.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. června 2018, sp. zn. 20 Cdo 1754/2018.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. září 2018, sp. zn. 20 Cdo 478/2018.

Usnesení Sněmu soudních exekutorů Exekutorské komory České republiky ze dne 28. května 2014, č. 7/14/S27. In: *Exekutorská komora České republiky* [online]. Exekutorská komora České republiky [cit. 2019-11-20]. Dostupné na: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-verejnost/1618-zaujeti-stanoviska-k-otazce-mistni-prislusnosti-soudnich-exekutoru-28-5-2014?w>.

Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 17. června 1974, *Scherk v. Alberto-Culver Co.* (417 U.S. 506).

Rozsudek okresního soudu Spojených států amerických (2nd Cir., Jižní okres New York) ze dne 29. března 2011, *Zeevi Holdings Ltd. v. The Republic of Bulgaria* (09 Civ. 8856 (RJS)).

Rozsudek Vrchního soudu kanadské provincie Nový Brunšvik (*Court of Queen's Bench of New Brunswick, Canada*) ze dne 28. července 2004, *Adamas Management & Services Inc. v. Aurado Energy Inc.* (S/M/57/04).

Rozsudek Nejvyššího soudu Italské republiky ze dne 15. ledna 1992, *Privilegiata Fabbrica Maraschino Excelsior Girolamo Luxardo SpA v. Agrarcommerz AG* (No. 405). In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1993*. Volume XVIII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 18. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1993. s. 427-432. (Italy No. 122).

Rozsudek okresního soudu v Jeruzalémě ze dne 13. ledna 2009, *Zeevi Holdings Ltd. v. The Republic of Bulgaria* (HP (Jer) 6203/07). In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2009*. Volume XXXIV, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 34. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2009. s. 632-636. (Israel No. 3).

Rozsudek okresního soudu v Okayamě (Civil Section II) ze dne 14. července 1993, *Zhe-jiang Provincial Light Industrial Products Import & Export Corp. v. Takeyari K.K.* (Hei 4 (Wa) 8). In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1997*. Volume XXII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 22. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1997. s. 744-747. (Japan No. 7).

Rozsudek Nejvyššího soudu Rakouské republiky ze dne 26. dubna 2006, *D SA v. W GmbH* (3Ob211/05h). In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2007*. Volume XXXII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 32. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2007. s. 259-265. (Austria No. 16).

Rozsudek Nejvyššího soudu Belize ze dne 8. srpna 2012, *The Attorney General of Belize v. BCB Holdings Limited and The Belize Bank Limited (Civil Appeal No. 4 of 2011)*. In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2013*. Volume XXXVIII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 38. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2013. s. 324-329. (Belize No. 2).

Rozsudek odvolacího soudu Spojených států amerických (2nd. Cir.) ze dne 17. června 1983, *Sigval Bergesen, as Owners of the M/T Sydfonn, Frostfonn, and Nordfonn v. Joseph Müller A.G. (701 F.2d 928)*. In: SANDERS, Pieter (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1984*. Volume IX, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 9. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1984. s. 487-494. (US No. 54).

Rozsudek odvolacího soudu Florencie ze dne 11. března 2004 a Nejvyššího soudu Italské republiky (First Civil law Chamber) ze dne 23. července 2009, *Nigi Agricoltura srl v. Inter Eltra Kommerz und Produktion GmbH (No. 17312)*. In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2010*. Volume XXXV, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 35. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2010. s. 412-414. (Italy No. 180).

Rozsudek odvolacího soudu Messině ze dne 19. května 1976, *S.a.S. Wieland K. G. v. Società Industriale Meridionale (S.I.M.)*. In: SANDERS, Pieter (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1980*. Volume V, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 5. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1980. s. 266. (Italy No. 34).

Rozsudek Nejvyššího soudu Portugalské republiky ze dne 19. března 2009, *S.A. v. B Sociedade Nacional, S.A. (Case no. 299/09)*. In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 2011*. Volume XXXVI, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 36. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 2011. s. 313-314. (Portugal No. 2).

Rozsudek odvolacího soudu v Basileji ze dne 27. února 1989, *N. Z. v. I*. In: VAN DEN BERG, Albert J. (eds). *Yearbook Commercial Arbitration 1992*. Volume XVII, Yearbook Commercial Arbitration, Volume 17. Kluwer Law International; ICCA & Kluwer Law International, 1992. s. 581-582. (Switzerland No. 20).

4 Přípravné práce k Newyorské úmluvě

Consideration of the draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards (item 4 of the agenda). Text of Article II of the Convention as adopted by the Conference at its 16th meeting No. E/CONF.26/L.47 [online]. Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. [cit. 2019-11-05]. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/L.47>.

Final Act and Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards No. E/CONF.26/8/Rev.1 [online]. New York: Organizace spojených národů, 1958. [cit. 2019-11-05]. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/8/Rev.1>.

Návrh Newyorské úmluvy schválený Komisí pro vypracování návrhu ze dne 6. června 1958 č. E/CONF.26/L.61. *Text of the Convention on the Recognition and Enforcement of foreign Arbitral Awards as provisionally approved by the Drafting Committee on 6 June 1958*. Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. 7 s. Dostupné na: <http://undocs.org/E/CONF.26/L.61>.

Návrh Newyorské úmluvy schválený Komisí pro vypracování návrhu ze dne 9. června 1958 č. E/CONF.26/8. *Text of the Convention on the Recognition and Enforcement of foreign Arbitral Awards as approved by the Drafting Committee on 9 June 1958*. Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. 7 s. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/8>.

Pozměňovací návrh Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku č. E/CONF.26/L.11. *Consideration of the draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards (ITFM 4 of the agenda). United Kingdom: amendment to article II of the draft Convention.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. 1 s. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/L.11>.

Pozměňovací návrh Státu Izraele č. E/CONF.26/L.21. *Consideration of the draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards (item 4 of the agenda). Israel: proposed amendment to the United Kingdom amendment to Article II of the draft Convention.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. 1 s. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/L.21>.

Poznámka Generálního tajemníka OSN č. E/CONF.26/2. *Comments on draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. 14 s. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/2>.

Praktická úskalí výkonu zahraničních rozhodčích nálezů. In: *Epravo.cz* [online]. Praha: EPRAVO.CZ, 2019 [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prakticka-uskali-vykonu-zahranicnich-rozhodcich-nalezu-108630.html>.

Shrnutí zasedání Komise pro výkon mezinárodních rozhodčích nálezů ze dne 2. března 1955 č. E/AC.42/SR.3. *First Session. Summary record of the third meeting.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1955. 9 s. Dostupné na: <https://undocs.org/en/E/AC.42/SR.3>.

Stanovisko Mezinárodní obchodní komory v Paříži (ICC) k výkonu mezinárodních rozhodčích nálezů č. E/C.2/373. *Enforcement of international arbitral awards. Statement submitted by the International Chamber of Commerce, a non-governmental organization having consultative status in category A.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1953. 24 s. Dostupné na: <https://undocs.org/E/C.2/373>.

Zpráva Generálního tajemníka OSN č. E/2822. *Recognition and enforcement of foreign arbitral awards.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1956. 59 s. Dostupné na: <https://undocs.org/E/2822>.

Zpráva Komise pro výkon mezinárodních rozhodčích nálezů č. E/AC.42/4. *Report of the Committee on the Enforcement of International Arbitral Awards.* Hospodářská a sociální rada OSN, 1955. 24 s. Dostupné na: <https://undocs.org/E/AC.42/4>.

Zpráva Pracovní skupiny č. 1 č. E/CONF.26/L.42. *Consideration of the draft convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards (item 4 of the agenda). Report of Working Party No. 1 on article I, paragraph 1 and article II of the draft Convention (E/2704 and Corr.1).* Hospodářská a sociální rada OSN, 1958. 3 s. Dostupné na: <https://undocs.org/E/CONF.26/L.42>.

5 Ostatní zdroje

2018 International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration [online]. Londýn: White & Case LLP and Queen Mary, University of London, 2018 [cit. 2019-12-01]. Dostupné na: [http://www.arbitration.qmul.ac.uk/media/arbitration/docs/2018-International-Arbitration-Survey---The-Evolution-of-International-Arbitration-\(2\).PDF](http://www.arbitration.qmul.ac.uk/media/arbitration/docs/2018-International-Arbitration-Survey---The-Evolution-of-International-Arbitration-(2).PDF).

Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards Status. In: *United Nations Treaty Collection* [online]. New York: Organizace spojených národů [cit. 2019-12-07]. Dostupné na: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXII-1&chapter=22&clang=en.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 120/2001 Sb., zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), sněmovní tisk č. 725/0, obecná část. Dostupné na: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=725&CT1=0>.

MCLAUGHLIN, Joseph T., GENEVRO, Laurie. Enforcement of Arbitral Awards Under the New York Convention – Practice in U.S. Courts. *International Tax Business Lawyer*. 1986, vol. 3, no. 2. s. 249-272.

Treaty Series. Treaties and international agreements registered or filed and recorded with the Secretariat of the United Nations [online]. Volume 330. Organizace spojených národů, 1959, 374 s. [cit. 2019-11-28]. Dostupné na: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20330/v330.pdf>.

Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2016 [cit. 2019-10-27]. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-organizace-a-obchod/uncitral/newyorsk-a-umluva/umluva-o-uznani-a-vykonu-cizich-rozhodcich-nalezu--223273/>.

VANTUCH, Pavel. Majetkoprávní spory a možnosti jejich řešení podle zákona o rozhodčím řízení. *Bulletin advokacie*. 1995, č. 4, s. 14 a násl.

VAN DEN BERG, Albert J. *The New York Convention of 1958: An Overview*. s. 22. Dostupné na: https://www.arbitration-icca.org/media/0/12125884227980/new_york_convention_of_1958_overview.pdf.

Zpráva Vlády České republiky, *Zpráva o vnitrostátním zajištění plnění mezinárodních smluv sjednaných před účinností ústavního zákona č. 395/2001 Sb., kterým se mění ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava české republiky, ve znění pozdějších předpisů*, 2002. Dostupné na: <https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha-c--1---Zprava.pdf>.

Seznam zkratek

ECOSOC	Economic and Social Council (Hospodářská a sociální rada OSN)
EŘ	Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů
ICC	International Chamber of Commerce in Paris (Mezinárodní obchodní komora v Paříži)
DŘ	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
OSN	Organizace spojených národů
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Newyorská úmluva, popřípadě Úmluva Smluvní státy, popřípadě Smluvní stát	Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů Smluvní státy Newyorské úmluvy
SŘ	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
TŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
UNCITRAL	Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo
Ústava ČR	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Vídeňská úmluva	Vídeňská úmluva o smluvním právu
ZMPS	Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů
ZRŘ	Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
Ženevský protokol	Ženevský protokol o doložkách o rozsudím
Ženevská úmluva	Ženevská úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků

Režim uznání a výkonu rozhodčích nálezů podle Newyorské úmluvy

Abstrakt

Cílem práce je seznámení s problematikou čl. III Newyorské úmluvy a jeho recepcí v rámci českého právního řádu, a stejně tak seznámení se související judikaturou Nejvyššího soudu České republiky. Tento článek umožňuje Smluvním státům stanovit vlastní procesní pravidla *stricto sensu* ve vztahu k uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu spadajícího do působnosti Newyorské úmluvy, avšak toliko za podmínek v této vyložených. Jednou z nich je i podmínka obsažená právě v čl. III Newyorské úmluvy zakazující stanovit taková pravidla, která by kladla podstatně tíživější podmínky a vyšší soudní poplatky než pro rozhodčí nález místní. Smluvní stát je tak na jednu stranu sice oprávněn svobodně nastavit vlastní režim pro uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu, na druhou stranu je však při tomto povinen respektovat podmínky v Newyorské úmluvě stanovené. Podstatou práce je tedy zhodnotit postavení cizích rozhodčích nálezů, ve srovnání s místními rozhodčími nálezy, a to ve vztahu k jejich uznání a výkonu na území České republiky.

Práce se nejprve zabývá vymezením účelu samotné Newyorské úmluvy s tím, že na to navazuje rozbor jejího čl. III, který je základním prvkem celé práce. Následující část zabývající se českou právní úpravou civilního vykonávacího řízení ve vztahu k českému rozhodčímu nálezu je nezbytná k posouzení recepce předmětného čl. III Newyorské úmluvy v českém právním řádu a splnění podmínky zákazu dvojího standardu. V této je jednak popsán soudní výkon rozhodnutí, jednak řízení exekuční. Další kapitola pojednávající o uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu spadajícího do působnosti Newyorské úmluvy na území České republiky je kapitolou stěžejní. Tato v první řadě řeší problematiku postavení Newyorské úmluvy jako úmluvy mezinárodní v rámci českého právního řádu, poté procesní úpravu uznání a výkonu tohoto cizího rozhodčího nálezu a v neposlední řadě judikatorní přístup k této problematice. Závěr stručně shrnuje podstatné poznatky práce s tím, že rovněž poskytuje odpovědi na výzkumnou otázku a současně nabízí možné řešení otázek sporných.

Klíčová slova:

Newyorská úmluva, cizí rozhodčí nález, uznatelnost a vykonatelnost, judikatura Nejvyššího soudu České republiky

Regime for the recognition and enforcement of arbitral awards under the New York Convention

Abstract

The aim of this thesis is to introduce the issue of Article III of the New York Convention and its reception into the Czech legal system, including the stance of the Czech courts on this issue. This particular Article enables Contracting States to establish their own procedural rules *stricto sensu* regarding the recognition and enforcement of foreign arbitral awards to which the New York Convention applies. However, these rules shall be in compliance with the conditions laid down in the Convention, such as, in particular, the prohibition to impose substantially more onerous conditions or higher fees or charges than those imposed on domestic arbitral awards. Therefore, on the one hand, the Contracting State is given the right to define its own regime for the proceedings of the recognition and enforcement of foreign arbitral awards, but on the other hand, there are also substantial limitations, given that the rules shall not conflict with the New York Convention's provisions. The essence of this work is to evaluate the position of foreign arbitral awards, compared with the domestic one in terms of the recognition and enforcement in the Czech Republic.

Regarding the structure of the thesis, the purpose of the New York Convention itself is defined first, followed by an analysis of its Article III which is a fundamental element of the work. The following section dealing with the Czech legal regulation of civil enforcement proceedings in relation to the Czech arbitral awards is necessary to assess the reception of Article III of the New York Convention in the Czech legal system and the fulfilment of the condition prohibiting the double standard. It describes the court's enforcement of the decision as well as the execution proceedings. The next chapter is a crucial one because it deals with the recognition and enforcement of foreign arbitral awards in the Czech Republic. This first addresses the issue of the status of the New York Convention as an international convention within the Czech legal system, then the procedural regulation of the recognition and enforcement of such foreign arbitral awards and the case-law approach to this issue. Finally, the thesis briefly summarizes the partial conclusions made in the work, provides an answer to the research question as well as possible solutions to the disputable issues.

Klíčová slova:

New York Convention, foreign arbitral award, recognition and enforcement, case law of the Supreme Court of the Czech Republic